

RAASIKU VALLA ARENGUKAVA

AASTATEKS 2013-2024

(ajakohastatud 2017)

Aruküla 2017

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1 Ülevaade Raasiku vallast	5
1.2 Koostöö, ressursid ja valitsemine	7
1.2.1 Rahvastik.....	7
1.2.2 Külad ja alevikud	10
1.2.3 Ettevõtlus	11
1.2.4 Struktuur	12
1.3 Strateegia, missioon ja visioon	13
2. HARIDUS, KULTUUR, SPORT JA NOORSOOTÕ	14
2.1 Olukorra kirjeldus	14
2.2 Koolid	14
2.2.1 Aruküla Põhikool	15
2.2.2 Raasiku Põhikool	15
2.2.3 Pikavere Lasteaed – Algkool	15
2.3 Lasteaiad	16
2.3.1 Aruküla lasteaed.....	16
2.3.2 Raasiku lasteaed.....	16
2.3.3 Pikavere Lasteaed – Algkool	16
2.4 Huviharidus.....	17
2.5 Haridusest kokkuvõtvalt	18
2.6 Rahvamajad.....	19
2.7 Raamatukogud	19
2.8 Noorsootöö.....	20
2.9 Strateegilised eesmärgid	20
2.9.1 Haridus.....	20
2.9.2 Kultuur	21
2.9.3 Sport.....	21
2.9.4 Noorsootöö.....	21
3. SOTSIAALHOOLEKANNE, TERVISHOID JA LASTEKAITSE	22
3.1 Olukorra kirjeldus	22
3.1.1 Sotsiaalhoolekanne	22
3.1.2 Tervishoid	23
3.1.3 Lastekaitse.....	23
3.2 Probleemid	24
3.3 Strateegilised eesmärgid	24

3.3.1	Sotsiaalhoolekande eesmärk	24
3.3.2	Tervishoiu eesmärk	24
3.3.3	Lastekaitse eesmärgid	24
4.	TEHNILINE TARISTU, SELLE KORRASHOID JA ARENDAMINE.....	25
4.1	Olukorra kirjeldus	25
4.2	Strateegilised eesmärgid	25
5.	MAAKASUTUS, PLANEERIMINE JA KESKKOND.....	27
5.1	Olukorra kirjeldus	27
5.1.1	Maabilanss	27
5.1.2	Planeerimine	27
5.1.3	Keskkond	28
5.2	Strateegilised eesmärgid	28
6.	RAASIKU VALLA EELARVESTRATEEGIA.....	30
6.1	Olukorra kirjeldus, strateegia eesmärgid ja ülesanded.....	30
6.2	Eelarvestrateegia rakendamise keskkond	31
6.2.1	Tulud ja kulud	33
6.2.2	Laenude teenindamine	38
6.3	Vallaeelarve prognoos aastateks 2018 - 2021	39
6.3.1	Tulude prognoos	39
6.3.2	Kulude prognoos	41
6.3.3	Likviidsed varad ja kohustused.....	42
6.3.4	Investeermistegevus.....	42
7.	TEGEVUSTE JA INVESTEERINGUTE KAVAD AASTATEKS 2013-2020	45
7.1	Tegevuste kava.....	46
7.2	Investeeringute kava	48
	Lisa 1 Eelarvestrateegia tabelid.....	50
	Lisa 2 SWOT-analüüsid, sh väljavõtte arengukava küsimustikust.....	57

1. SISSEJUHATUS

Raasiku valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse õigused taastati 12. märtsil 1992.aastal. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees Arnold Rüütel allkirjastas seadluse, millega kinnitati teiste hulgas Raasiku valla omavalitsuslik staatus. Vaatamata sellele, et valla õigused taastati märtsis 1992, on Raasiku valla esimene okupatsioonijärgne arengukava kehtima hakanud juba detsembris 1991 a.

Käesolev arengukava on Raasiku valla 2013-2024 arengukava ajakohastatud versioon. Ajakohastamise põhjuseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (KOKS) fikseeritud sätestatud kohustus, mille kohaselt kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava ja eelarvestrateegia peab iga aasta 15. oktoobri seisuga hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat¹.

2013 aastal vastu võetud arengukava on koostatud aastani 2024, põhjendusel, et arengukavaga oleks kaetud periood võetud finantskohustuste lõpuni. Kohustustena peeti silmas laenukohustust, mis tekkis Raasiku Lasteaia Oravake juurdeehituse finantseerimise vajadusega. Nimetatud laenukohustus saab kantud aastaks 2024. 2016 on lisandunud uus laen, milline on võetud Raasiku põhikooli renoveerimiseks ja laiendamiseks ja laenuperiood on aastani 2026. Seega on seaduse kohaselt vaja arengukavas vaadelda perioodi aastani 2026. Arengukava ajakohastamisega on eelarvestrateegia osas vaadeldud perioodi kuni aastani 2026, seega on seadusega ette antud periood kaetud. Seaduse kohase kohustusliku eelarvestrateegia perioodi tagamine ongi põhjuseks on käesoleva arengudokumendi ajakohastamisele. Samuti on vaja täpsustada hetkeolukorda analüüsivat osa ja kirjeldada tekkinud probleeme², mis võivad mõjutada edaspidi valla tegevusi erinevates valdkondades.

Kuivõrd 2016 aastal on vastu võetud ja jõustatud haldusreformi seadus, siis on arengukava ajakohastamisel hinnatud Raasiku valla võimalusi jätkamisel iseseisva omavalitsusena. Kui 5000 registrijärgset elanikku Raasiku vald 2016 aasta lõpuks ei saavuta, siis iseseisva omavalitsusüksuse staatuse säilitamise võimalus sõltub Riigikohtu otsusest haldusreformi seaduse Põhiseadusele vastavuse osas. Vaidlustatud on nii vähim elanike piirarv kui ka sundliitmise seadusega seonduv. Riigikohtu otsust on oodata oktoobris.

Arengukava koosneb seitsmest peatükist: sissejuhatus; haridus, kultuur, sport ja noorsootöö; sotsiaaltoetused, tervishoid ja lastekaitse; tehniline taristu, selle korrashoid ja arendamine; maakasutus, planeerimine ja keskkond; eelarvestrateegia; tegevuste ja investeeringute kava.

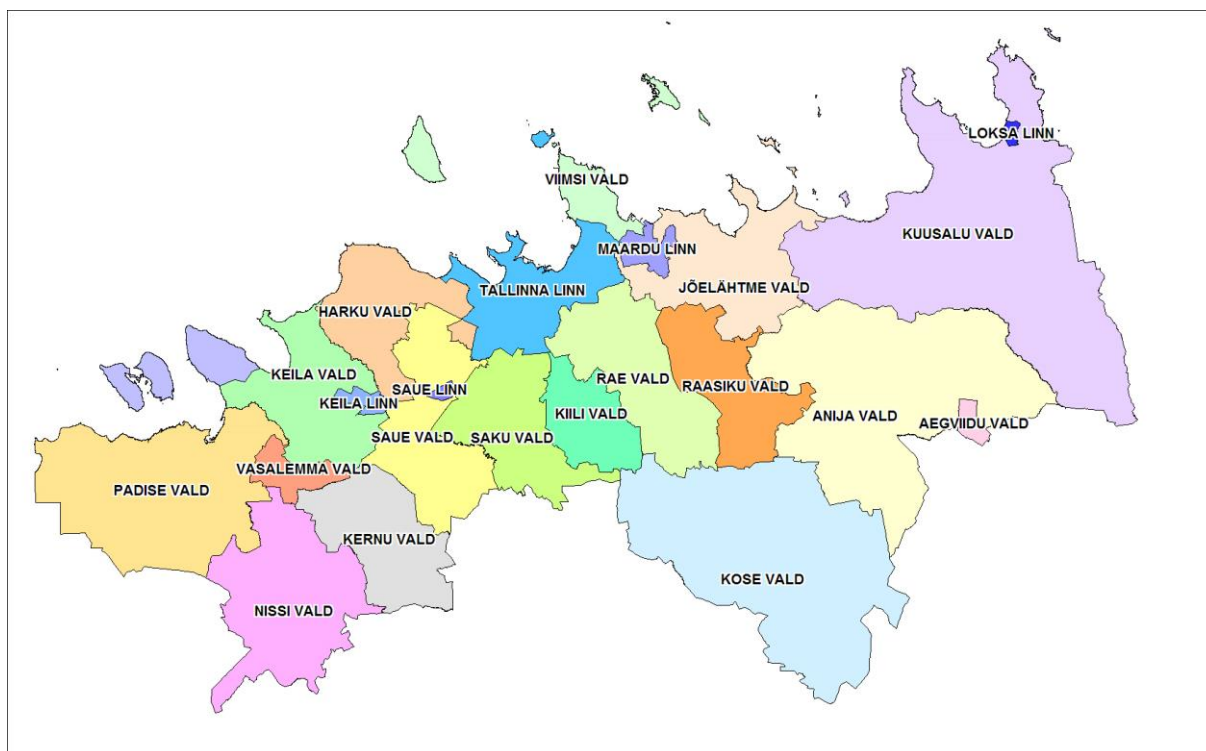
Raivo Uukkivi
vallavanem

---

¹ KOKS §37²

² KOKS §37 (2)

1.1 Ülevaade Raasiku vallast

Joonis 1 Harjumaa haldusjaotuse kaart alates oktoober 2013

Raasiku vald paikneb Harjumaa idaosas, piirnedes põhjas Jõelähtme, idas Anija, lõunas Kose ja läänes Rae vallaga. Oma asendilt jääb Raasiku vald Tallinna linna ümbritsevate valdade taha, mis ühelt poolt on piiranud omavalitsuse elanike suurt juurdekasvu ja seega ka nõudlust valla poolt elanikkonnale osutatavate teenuste järele ning teisalt on valla eelarve, mille tuludest moodustab suure osa üksikisiku tulumaks, selle võrra väiksem. Raasiku valla suuruseks on 159³ ruutkilomeetrit, mis moodustab 3,8% Harju maakonnast, millega ollakse valdadest 15. kohal. Territoriaalselt on vallas kaks suuremat asulat: Aruküla ning Raasiku alevikud. Suuremad magistraalteed puuduvad, vald jääb Tallinn-Peterburi ja Tallinn-Tartu-Luhamaa teede vahele. Samas läbib Raasiku valda Tallinn-Peterburi ning Tallinn-Tartu raudtee, mille reisirongide peatused on Kullil, Arukülas ja Raasikul.

Raasiku vald paikneb maastikuliselt Põhja-Eesti lavamaal, mille liigendus on suhteliselt tagasihoidlik. Valla kõrgeim punkt on Potissepa geopunkt Raasiku ja Anija valdade piiril Perila külas, mis on 61,5 m üle merepinna. Kogu maafondist on metsa all 37% territooriumist. Riigi omanduses on umbes 41% kogu metsa all olevast maast. Suuremad metsad jäävad Kiviloo, Härma, Mallavere ja Perila külade piirkonda.

Valla veeressursid jagunevad pinna- ja põhjaveeks. Pinnavee osas on suur tähtsus valda läbivatel jõgedel. Lääneosas on Pirita jõgi ning idaosas Jõelähtme jõgi ja sinna suubuvad peakraavid. Jõelähtme jõgi läbib Raasiku alevikku. Valda läbib ka Soodla-Kaunissaare-Jõelähtme-Pirita kanal, millega osa Jõelähtme jõe veest juhitakse Tallinna veevarustuse süsteemi. Kogu valla

³ Maa-amet teavitas Raasiku valla kui haldusüksuse täpsustatud pindala väärtusest, mida kasutab maakatastri statistika teenus ja Statistikaamet alates sellest aastast. Täpsustus tuleneb täpsematest aluskaartidest. Kui seni oli Raasiku valla haldusterritooriumi suurus 158,86 km², siis nüüd on selleks väärtuseks 158,96 km² ehk sisuliselt võib kasutada numbrit 159

territoriumil ja eriti selle lõunaosas on karstinähtused: alvarid, kurisud, jõgede kadumine maa alla, seda eriti Silmsi oja piirkonnas. Seetõttu on valla põhjavesi äärmiselt reostustundlik ning pinnaveega võib reostus kergesti põhjavette sattuda. Karstialadel on ka palju allikaalasid, kus tuleb survele vesi maapinnale (Pikavere allikad). Vallas olevaks ainukeseks järveks on 11,6 ha suurune Lõilasmäe järv, mis paikneb Peningi turbamaardlas. Põhjavett ammutatakse neljast veehorisondist. Neist kambro-ordoviitsiumi veehorisont on põhiline veeallikas Aruküla ja Raasiku ühisveevärgile. Varusid on uurinud ja teinud uuringutest lähtuva ümberhinnangu AS Maves 1999. aastal.

Riikliku tähtsusega maardlad Raasiku vallas puuduvad. Suurimaks loodusvaraks on turvas, mis paikneb valla territooriumil kolme lasundina: tsentraalselt Peningi ja perifeerselt valla haldusterritooriumi põhjaosas Kostivere ning lõunaosas Liivaaugu turbamaardlatena. Neist esimene on enim uuritud. Selle pindala on 5157 ha, mäeeraldise pindala on 202 ha. Turbalasundi paksus on 2,5–8,3 m. Nimetatud maardlate turba-, järvelubja ning põlluväetiseks mõeldud järvemuda varude suurus on esitatud Raasiku valla üldplaneeringu lisas. Maakondliku tähtsusega on Pihuvere kruusamaardla, mis jääb Raasiku valla lõunaossa. Geoloogilisi uuringuid tehakse ka Lagedi – Peningi maantee äärses Kulli uuringuruumis, mille pindala on 17,91 ha. Ülejäänud maavaradel, nagu liival ja lubjakivil, pole vallas tööstuslikku tähtsust. Nad on kas ammendatud, tootmine pole tasuv või jääb intensiivsem varu naaberomavalitsuste territooriumitele.

Valla puhkemajanduslikeks ressursideks nii oma elanikele kui ka külalistele on omapäraseid maastikud marja- ja seenekorjamise ning jahivõimalustega, küla- ja miljöomaastikud, kultuuri- ning ajaloolised paigad. Olulisemad mälestised on fikseeritud valda tutvustavas matkamarsruudis.

Asustus on ebaühtlane, paiknedes suures osas valla põhjaosas. Selle ajalooliseks põhjuseks on eelkõige raudtee, mille kahe peatuse, Aruküla ja Raasiku, ümber on tekkinud asustus. Arendustegevus toimub ka Kulli piirkonnas, mille üheks eeliseks on samuti seotus raudteega. Vallas on kaks suuremat asustusüksust: Aruküla ja Raasiku alevikud, kus kokku elab 70% kogu valla elanikkonnast. Arukülas paikneb vallavalitsus, Raasiku on endise Harju-Jaani kirikukihelkonna keskus ning vallale nimeandja. Raasikul asus vallavalitsus Eesti vabariigi okupatsioonieelsel perioodil ja taasiseseisvumisaja algaastatel.

2013 aastal aktiivselt toimunud haldusreformi teemaline arutelu viis olukorrani, milles Raasiku valla kahte väljakujunenud keskust ei nähtud tõmbekeskustena ja Raasiku valla saatuseks nähti jagamine kolme naabervalla (Rae, Anija, Kose) vahel. Seega haldusreformina presenteeritav tegevus taandus järjekordselt sooviks teostada haldusterritoriaalset reformi ehk joonistada ümber piire.

2015 riigikogu valimiste järgselt moodustunud valitsusliidu poolt fikseeriti valitsemisleppesse haldusreformi läbi viimine ning selle ettevalmistamiseks on valitsus tegevusi alustanud. Raasiku volikogus on haldusreformi teema olnud läbivalt igal istungil puudutatud. 2016 aastal on vastu võetud haldusreformi seadus, mis fikseeris tingimused, millistele kohalik omavalitsus peab vastama, et jätkata iseseisva omavalitsusena. Haldusreformi seadus on keskendunud haldusterritoriaalse reformi läbi viimisele. Aluseks on võetud põhjendamatute registrisse fikseeritud kodanike minimaalne arv ning sellele üles ehitatud skeem omavalitsuste liitmiseks. See kohustuslik number on 5000 elanikku 01.01.2017 seisuga. Esialgse kontseptsiooniga võrreldes on muutunud ka etapilisus, mis eelnevalt oli, et 2017 kohalike valimisteni antakse aega vabatahtlikeks ühinemisteks ja alates 2018 alustatakse sunni viisiliste liitmistega. Seaduses on ette nähtud mõlemad etapid viia lõpule 2017 kohalike valimistega. Vaatamata Raasiku valla läbi ajaloo suurimale registreeritute arvule rahvastikuregistris, on puudu ikka ca 260 inimest. Seega on reeglite kohaselt Raasiku vald nende valdade nimistus, mis peavad liituma. Inimeste registrisse saamiseks suuri reserve ei ole. Volikogu on pöördunud nii Jõelähtme kui ka Anija volikogude poole ja teinud ettepaneku Raasiku alevikuga piirnevate ning 1937 aasta vallaseaduse alusel Raasiku valla koosseisu kuulunud külade taasliitmiseks Raasiku vallaga. Paraku ei olnud naabervaldade volikogud ettepanekuga päri. Mitteametlikke kohtumisi on olnud teisigi ja nende

tulemusena saab öelda, et terve Raasiku valla liitmisest pole ükski naaber huvitatud. Raasiku volikogu poolt loodud haldusreformi komisjon võttis eesmärgiks iseseisvana jätkamise. Teiseks valikuks oli volikogus läbi viidud küsitlusele tuginedes ühinemine Rae vallaga. Sellist lähenemist toetab igapäevase töörande analüüs, mis teostati mobiilpositsioneerimise baasil 2015 aasta kohta. Lisaks on teada, et nii piirkonna gümnaasium kui ka esmatasandi tervisekeskus rajatakse Rae valda Jürisse. Seega kogu loogiline liikumine toimub Rae valla suunas. Riigihaldusministri poolt loodud komisjon on teinud ettepaneku alustada ühinemisläbirääkimisi Rae (alternatiivina Anija) vallaga. Raasiku vald on vastavalt vabariikliku komisjoni ettepanekule teinud ühinemisläbirääkimiste algatamiseks ettepaneku Rae vallale. Rae vallavolikogu napp enamus on ühinemisläbirääkimiste alustamise vastu ning seega on vabatahtlikult ühinemise võimalus olematu.

1.2 Koostöö, ressursid ja valitsemine

1.2.1 Rahvastik

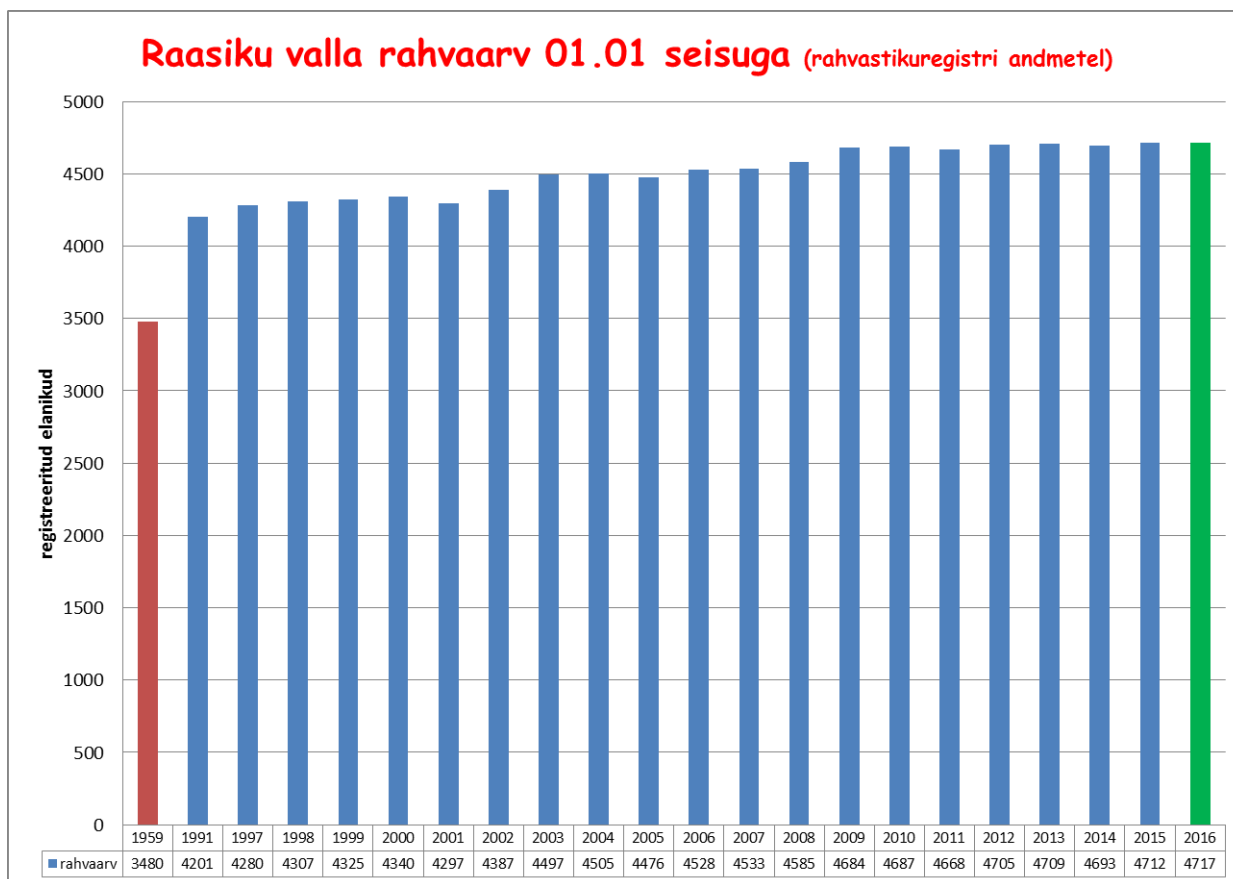
Rahvastiku asustustihedus on 2016 aasta alguse seisuga 29,67 inimest km². Viimastel aastatel suhteliselt stabiilsena püsinud rahvaarv ületas 2012. a lõpus vallaelanikuks registreerimise kampaania käigus 4700 piiri⁴. Elanikke vallas 01. jaanuari 2013. a seisuga oli 4709. 2013 kampaania kuu tõi 52 valda registreerijat (2012 oli see 49). Vaatamata kampaaniale oli 01.jaanuaril 2014 selgelt näha rahvaarvu vähenemine (kokku 4693). Kahanemine jätkus ka 2014 aasta esimese poolaasta jooksul (vähenemine jaanuarist juulini 8) ja pöördus kasvule juulis. 01.augusti seisuga oli saavutatud aasta alguse rahvaarvust nelja inimese võrra suurem arv ja 01.jaanuari 2015 seisuga ületas rahvaarv jällegi 4700 piiri ja täpseks registreeritud kodanike arvuks oli 4712. Samas ei olnud 2014 täheldatav rahvastiku registrisse kutsumise kampaania kuudel registreerimise elavnemist. 01.01.2016 seisuga oli registreeritud kodanike arv 4717. Registrisse kutsumise välikampaania (loosungid valla teedel) ning peibutamine auhindadega asendati 2015 aastal kampaaniaga sotsiaalmeedias ning teema hoiti aktuaalne läbi aasta. Tulemus oli selgelt parem kui eelnevate aastate aastalõpu kampaaniad, mis taandusid paari loosungi üles riputamisele.

Valla keskuses, Aruküla alevikus, elas 01.jaanuari seisuga 1993 ehk 42,3% ja Raasiku alevikus 1283 ehk 27,2% valla rahvastikust.

Raasiku vallas elas 01. juuli 2016. a seisuga 4753 inimest (01.01.2016 seisuga 4717).

---

⁴ 2013 langes tagasi alla 4700 inimest, seega pole kindlat tõendust sellisel viisil läbi viidud kampaania ja rahvaarvu muutumise vahelistele seostele

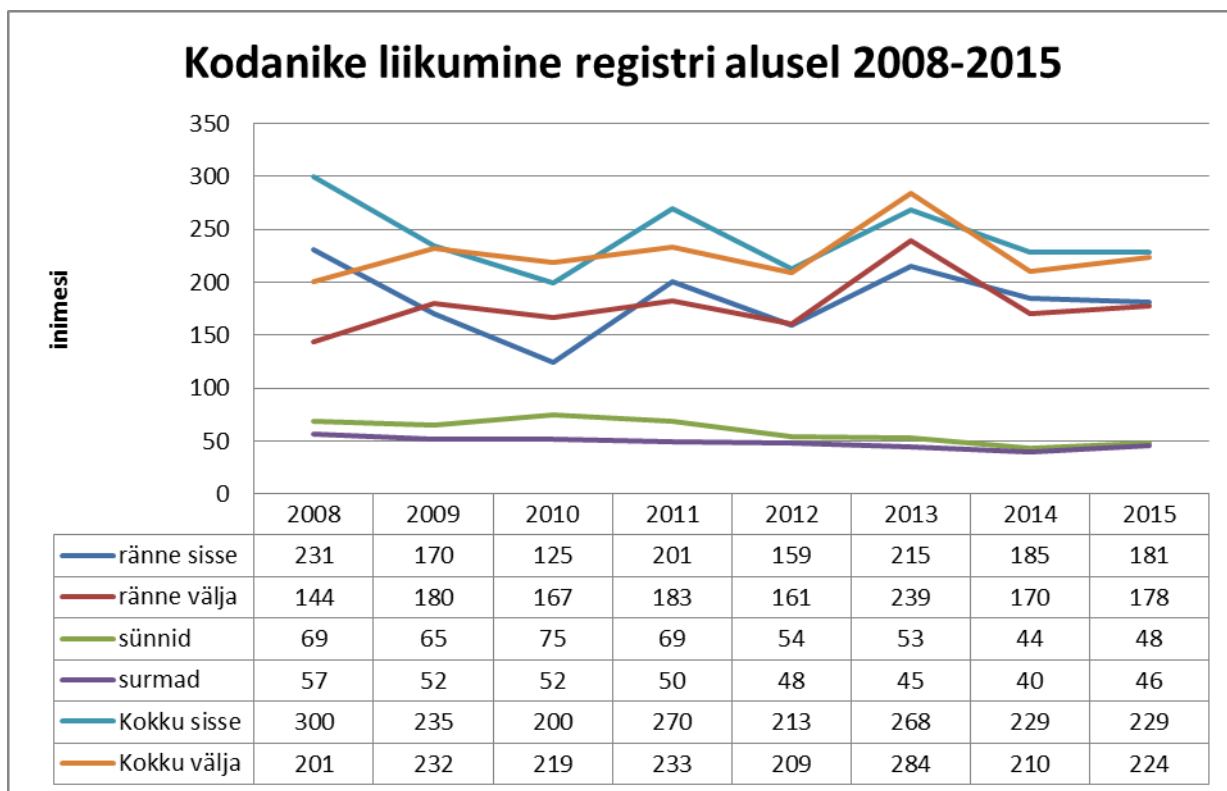
Joonis 2 Raasiku valla rahvaarv 01.01 seisuga (Allikas: Rahvastikuregister)

Tabel 1 Rahvaarv alevike ja külade lõikes 01.01.2016 seisuga

	1997	2013	2014	2015	2016
HÄRMA	146	137	137	126	124
IGAVERE	83	130	132	136	137
JÄRSI	124	186	180	202	196
KALESI	171	194	196	194	204
KIVILOO	68	73	70	63	62
KULLI	47	119	109	113	118
KURGLA	73	71	76	82	89
MALLAVERE	66	53	48	47	42
PENINGI	217	184	190	191	177
PERILA	114	100	101	100	102
PIKAVERE	42	57	57	68	64
RÄTLA	26	46	45	48	48
TÕHELGI	55	39	34	35	39

2011 - 2012 aastatel püsis rahvaarv suhteliselt stabiilsena ja oli kerges kasvus. Sellele aitas kaasa nii positiivne loomulik iive, kui positiivne rändesaldo. 2013 aastal muutus rändesaldo negatiivseks ja seda valdavalt rändega Tallinnasse. Põhjuseks võib olla Tallinna tasuta ühistranspordikorraldus.

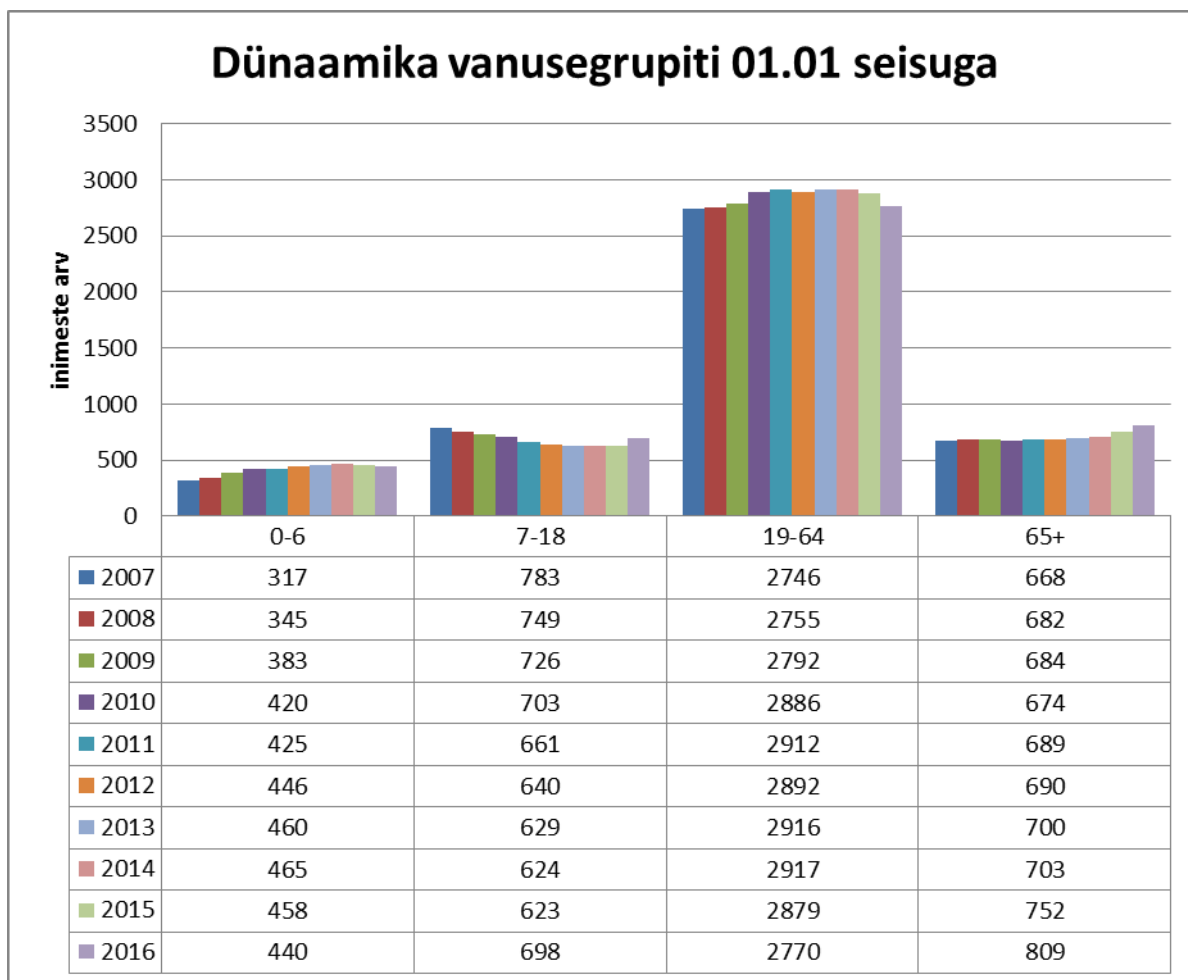

Joonis 3 Loomulik ja mehhaaniline iive 2008-2015 (Allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Eeltoodud jooniselt on näha, et jätkuvalt on loomulik iive positiivne, ka rändesaldo on stabiilne ja kergelt positiivses suunas.

Konsultatsiooni- ja koolituskeskuse Geomedia OÜ poolt koostatud „Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis 2006-2020” lk 85 on väidetud, et baasstsenaariumi korral, mil arvestatakse vaid iivet, väheneb Raasiku valla rahvaarv 4% ja rändestsenaariumi puhul on suurenemine 4%. Sellega jääb Raasiku vald rahvaarvu kasvu osas Harjumaal omavalitsustest viimaste hulka. Üldiseks tendentsiks on kuni 6-aastaste laste kiire kasv lähiaastatel, kooliealiste laste arvu vähenemine ning pensionealiste elanike arvu mõningane suurenemine. Baasstsenaariumi rakendumise korral (loomulik iive) hakkaks valla elanikkond kahanema. 2020. aastaks ca 150 inimese võrra (lk 119). Rändestsenaariumi puhul oleksime tagant neljas omavalitsus Harjumaal ja absoluutarvestuses tagant seitsmendal kohal. Kantide jaotuse järgi on pensionäride osakaal elanikkonnas suurim Raasiku piirkonnas ja väikseim Arukülas (lk 129, 131), laste osakaalu poolest on esikohal Pikavere piirkond ja neid on suhteliselt kõige vähem Raasiku piirkonnas (lk 132, 134), tööelisi on enim Raasiku ja vähim Pikavere kandis (lk 135, 137). Kõike kokku võttes prognoositakse aastateks 2006-2020 Raasiku vallale mõõdukat kasvu või stabiilsust (lk 143).“

Rahvastiku arvu ja iivet kajastavatelt joonistelt on näha, et Geomedia prognoos 4%-lise vähenemise osas veel tõestust pole leidnud, kuid rändestsenaariumi kohane kasv, mis peaks saavutatama aastaks 2020, on tänaseks saavutatud (2006 vs 2014 on kasv 3,6%), mis ei tähenda, et see järgnevatel aastatel jooksul ei võiks pöörduda. Järgnevalt jooniselt on näha, et Geomedia prognoos vanusegrupi 0-6 kasvu osas on olnud õige, kuid alates 2014 ei ole jätkunud kasvutrend. Samas on 2015 aastal tõusule pööranud vanusegrupp 7-18 ja kasv on prognoositav veel kolmel järgmisel aastal. Jätkub tagasimineku trendi tööeliste vanusegrupis vanusevahemikus 19-64 eluaastat. Samuti jätkub osakaalu tõus vanusegrupi 65+ osas. Seega on illustratsioonil toodu veelkordseks tõestuseks Raasiku valla rahvastiku vananemise trendile.

Joonis 4 Rahvaarvu muutus vanusegruppide lõikes (Allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Loomulik iive on raskesti prognoositav, kuid pikemaajalise statistika jälgimine näitab selle jätkuvat vähenemist. Elanike arvu muutust mõjutab sisemigratsioon. Seega elanike arvu kasvu teeb võimalikuks eelkõige olemasolevate suvilate ümberehitus ja kehtestatud detailplaneeringute realiseerimine.

Samas on võimalik võrrelda, kuivõrd paikapidavad on OÜ Geomedia poolt koostatud rahvastikuprognosisid. Geomedia prognoos on 2013 aasta seisuga eksinud kõige enam järeldusega, et Pikavere piirkond muutub kõige lasterohkemaks. Arengud 2006-2015 sellele väitele põhjendust ei paku.

1.2.2 Külad ja alevikud

Raasiku vallas on 13 küla (Härma, Igavere, Järsi, Kalesi, Kiviloo, Kulli, Kurgla, Mallavere, Pikavere, Peningi, Perila, Rätla ja Tõhelgi) ja 2 alevikku (Aruküla, Raasiku), millede suurust ja paiknemist iseloomustab Raasiku valla külade kaart, vt joonis 5.

Külavanem on 01.07.2014 andmetel valitud seitsmes külas (Pikavere ja Mallavere külad on valinud ühise külavanema). Külaselts tegutseb viies külas. Kehtiv arengukava on Härma, Kiviloo, Peningi, Tõhelgi ja Pikavere ning Mallavere küladel. Raasiku vald toetab külade aktiivsust ja omaalgatust koolituste, kokkusaamiste ning rahade eraldamisega. Viimast reguleerib „Raasiku valla küladele eraldatud rahaliste vahendite jaotamise kord”. Külavanemate tegevuse paremaks reguleerimiseks on Raasiku vallas olemas „Raasiku valla külavanema statuut”.

Joonis 5 Raasiku valla külade kaart

1.2.3 Ettevõtlus

Raasiku vallas on 2016 juuli seisuga registreeritud kokku 621 (2013a oli see arv 508, 2014 vastavalt 544, 2015 590) äriühingut, mittetulundusühingut, füüsilisest isikust ettevõtjat, sh 443 (2014-373, 2015-411) osahingut, 103 MTÜ-d (2014-96, 2015-102), 62 FIEt, 6 aktsiaseltsi (2015-7), 4 usaldusühingut, 2 tulundusühikut ja 0 sihtasutust.

01.06.2011 oli registreeritud 364 äriühingut, sh 289 OÜ-d, 67 FIE-t, 7 AS-i ja 1 TÜ.

04.03.2008. a seisuga oli erinevaid äriühinguid, MTÜ-sid ja FIE-sid kokku 225, sh 194 OÜ-d, FIE-t 24, 6 AS-i.

Arvestades, eeltoodut ja teades, et 2001 oli ettevõtete arv Raasiku vallas 79, on täheldatav oluline kasv ettevõtete ja MTÜ-de arvukuses.

Maksu- ja Tolliametile kokku deklareeris 2011. aastal käivet 216 äriühingut, 2012. aastal 227, 2013 aastal 213. Need numbrid näitavad, et mitte kõik registreeritud ettevõtted ei ole aktiivsed ja pigem on reaalsetelt tegutsevate äriühingute arv viimastel aastatel stabiilne.

Registreeritud töötuid oli vallas 30.06.2016 seisuga 46 (2013 – 76, 2014 – 53, 2015 - 57)⁵. Pikaajalisi töötuid, keda 01.07.2015 seisuga oli Raasiku vallas 18⁶ (2014 – 12).

Raasiku vallale kuulub OÜ Raven, mis tegeleb Arukülas sooja tootmisega ning Arukülas, Raasikul, Peningil ja Härma külas vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamisega.

2016 aastal on loodud **OÜ Raasiku Soojus**. Eesmärk lahutada soojatootmine ja müük vee-ja kanalisatsiooni teenuse pakkumisest. Põhjuseks 2015 aastal valminud soojamajanduse arengukava, mille kohaselt vajab soojamajandus jätkusuutlikuks eksisteerimiseks investeringuid, kuid OÜ Raveni võimekus neid teha ei võimalda. Raasiku aleviku keskuses olevate ühiskondlike hoonete soojavarustus on siiani AS MISTRA-Autex katlamaja kanda. Katlamajast tarbijani kulgevad kaugkütte trassid on amortiseerunud ja ülisuure soojakaoga ning seega on Raasikul vaja välja ehitada uus kütelahendus. Ka selle ülesande täitmiseks oli vajalik strateegilise partneri kaasamine. Kõike eelnevat arvestades loodi OÜ Raasiku Soojus, mis võõrandatakse enampakkumisel.

Raasiku, Anija ja Kuusalu valdadele kuulub Ida-Harju ajaleht Sõnumitooja. Igale vallale kuulub kolmandik OÜ Sõnumitooja osadest.

Ettevõtjate suhtlemine vallavalitsusega on toimunud vastavalt vajadusele. Alates septembrist 2011 algatatud regulaarsed ettevõtjate ümarlauad ei ole käivitunud soovitud.

Arengukava küsimustiku vastuste analüüsimisel toodi ettevõtluse arengu seisukohalt peamiste puudustena välja ettevõtjate vähesust, valla selge nägemuse puudumist ettevõtluse arendamisel ning ettevõtluseks sobivate alade piiratust. Vallavalitsuselt oodatakse kindlamate seisukohtade kujundamist ettevõtluse arendamise suhtes ning kontseptsiooni väljatöötamist. Suurimat puudust tuntakse kütusetankla, toitlustusasutuste ning koosviibimise võimaluste järele. Vastajate arvates oleks võimalik valda rohkem elanikke saada, kui loodaks siia töökohti ning tutvustataks elamisvõimalusi.

1.2.4 Struktuur

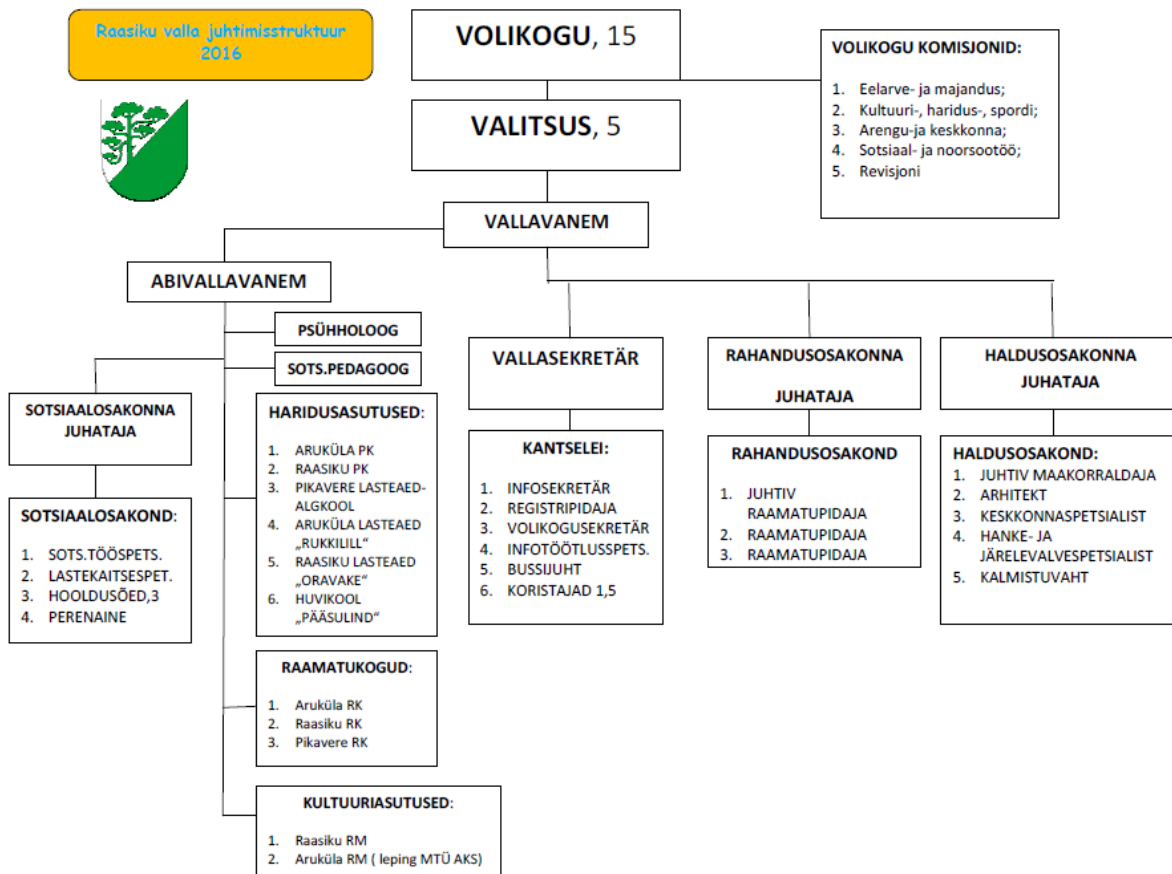
Raasiku Vallavolikogu on 15-liikmeline valla taasloomisest alates ja vajadust selle arvu muutmiseks pole esile kerkinud. Volikogu juurde moodustati 2013 valimiste järgselt lisaks revisjonikomisjonile veel 5 alalist komisjoni erinevate teemade käsitlemiseks. 2016 aasta alguses liideti keskkonnakomisjon ning arengu- ja planeerimiskomisjon üheks komisjoniks.

Vallavalitsuses töötajate arv on piisav tagamaks omavalitsuslik toimimine kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses ja muude õigusaktidega sätestatud ülesannete täitmiseks ja vallakodanikele kvaliteetsete avalike teenuste tagamiseks. Kogu 2016 aasta põhitegevuse kulueelarvest kulub valla juhtimisele ca 11%.

---

⁵ <https://www.tootukassa.ee/content/tootukassast/tootud-kohalikes-omavalitsustes>

⁶ 01.07.2013 aastal 37

Joonis 6 Kohaliku omavalitsusüksuse Raasiku vald juhtimisstruktuur 2016

1.3 Strateegia, missioon ja visioon

Valdkondlikud strateegilised eesmärgid on ära toodud alapunktide lõpuosades.

Raasiku valla missioon ja visioon

Valla missioonis on sõnastatud valla vastutus arengu planeerimisel ja elluviimisel, samuti ka organisatsiooni püsiväärtus, s.o vastus küsimusele, miks vald on olemas.

Missioon

Raasiku valla missiooniks on heakorrastatud ja turvalises keskkonnas inimsõbraliku, tasakaalustatud ja konkurentsivõimelise arengu kindlustamine.

Visioon näitab kätte suuna, kuhu tahetakse tulevikus jõuda ja millised ollakse aastaks 2024.

Raasiku vald on aastaks 2024 kujunenud arenenud ja hinnatud majandus- ja elukeskkonnaks, kus on välja arendatud taristu, tagamaks elanikele kõik esmateenused valla piires. Raasiku vald on identiteedilt ja territooriumilt terviklik, tasakaalustatud ja säästlikult arenev omavalitsus.

2. HARIDUS, KULTUUR, SPORT JA NOORSOOTOÖ

2.1 Olukorra kirjeldus

Raasiku vallas on kolm munitsipaalkooli: Aruküla ja Raasiku Põhikoolid, Pikavere Lasteaed-Algkool ning üks erakool: Aruküla Vaba Waldorfkool. Munitsipaallasteaedu on kolm: Aruküla Lasteaed Rukkilill, Raasiku Lasteaed Oravake ja Pikavere Lasteaed-Algkool ning üks eralasteaed: Aruküla Waldorflasteaed. Aruküla Vaba Waldorfkooli ja Aruküla Waldorflasteaia pidajaks on Aruküla Vabakooli Selts. Huvihariduse osas on Raasiku valla lastel ja noortel võimalik end täiendada Aruküla Huvialakeskuses Pääsulind, mille filiaal töötab ka Raasikul.

2.2 Koolid

Enamasti saadakse põhiharidus valla koolides. On täheldatav, et aasta-aastalt on vabariigis õpilaste arv munitsipaalkoolides vähenenud⁷ ja väheneb veelgi. Raasiku valla koolides õppivate õpilaste arv on alljärgnev:

Tabel 2 Õpilaste arvud

Kool	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aruküla Põhikool	241/243	227/220	223/227	226/237	224/242	217/245	266	273	285	310
Pikavere Põhikool/ Lasteaed- Algkool	66/63	64/60	55/57	46/63	42/32	41/32	31	30	31	20
Raasiku Põhikool	163/166	140/145	129/136	121/140	120/132	122/138	139	139	160	162
Vaba Waldorfkool	26/67	27/60	25/67	30/63	27/72	39/79	33/81	37/87	90	37/90

Märkused tabel 2 juurde:

- Raasiku valla koolide õpilaste nimekirjajärgsed arvud on esitatud 1. septembri seisuga.
- Murrujoone peal on õpilaste arvu prognoos, mis on võetud aastateks 2004-2010 koostatud Harjumaa koolivõrgu arengukavast ja selle korrigeeritud versioonist (lisatud 2011. aasta). Nimetajas on reaalne õpilaste arv.
- Vaba Waldorfkoolis on murrujoone peal rahvastikuregistri alusel Raasiku valla lapsed ja nimetajas õpilaste koguarv koolis

Õppeaastast 2010/11 ja edasi näeme tabelis 2 õpilaste arvu kasvu. Lisaks peab arvestama järgmist, mis mõjutab põhikooli õpilaste arvu:

⁷ Seda tõdes ka Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt tellitud ja 2014 juunis avaldatud uuring, mille kohaselt aastal 2020 peaks Raasiku valla põhikooliealised lapsed suutma ära teenindada kahe põhikooliga. <http://mottehommik.praxis.ee/koolivork/>

- Aruküla Põhikooli piirkonnast osa põhikooli õpilasi õpib Jüri Gümnaasiumis. (2013/14 õppeaastal 19 õpilast).
- 37 Raasiku valla elanike registrisse kantud õpilast õpib 2014/15 õppeaastal Aruküla Vaba Waldorfkoolis.
- Peningi külast pärit õpilased on seni valdavalt eelistanud mitte Pikavere, vaid Aruküla Põhikoolis õppimist. Seda on soodustanud osaliselt ka Peningi laste käimine Aruküla Lasteaias ning samuti soodne õpilasbussi ring.
- Raasiku Põhikoolis õppivate Anija ning Jõelähtme valla õpilaste arv on stabiliseerunud.

Raasiku valla kooliealised õpivad mitmete omavalitsuste koolides. Kõige enam kasutatakse Tallinna koole, kus 2013/14 õppeaastal õppis väikeste õppeaastasiseste kõikumistega 113 õpilast, sh gümnaasiumiklassides 73, (sh täiskasvanute gümnaasiumis 15) põhikooliklassides 40 õpilast. Paljud Raasiku valla põhikoolide lõpetanud on omandamas keskharidust pealinna koolides. Samuti omandatakse gümnaasiumiharidust Jüri Gümnaasiumis. Uue gümnaasiumi maja valmimisega võib eeldada Jüri Gümnaasiumisse õppima asumise kasvu.

2.2.1 Aruküla Põhikool

Õpilaste arv koolis suureneb. 2015/2016 õppeaastal alustas esimeses klassis 52 õpilast (2014/15 - 41) ja avati kolm esimest klassi. Rahvastiku prognoosi kohaselt alustab 2016/2017 õppeaastal 44, 2017/2018 40 ja 2018/2019 45 õpilast. Kõikidel neil aastatel alustab vähemalt kaks esimest klassi. Kuivõrd lõpetamas on vähem klasse kui alustamas, siis prognoositavalt kasvab kooli õpilaste üldarv 2018 aastaks 374 õpilaseni (2015 septembris 310). Seega on 2017 vajalik kooli laiendamine ja/või õppekorralduse muutmine. Õpilaste arvu kasvule on kaasa aidanud kindlasti kooli renoveerimine 2010. aastal. Sellega loodi õppeasutuses kaasaegne õpikeskkond. Kaasajastamist vajab kooli staadion, mille projekt valmis 2014 aastal. Võimalusi ruumiprobleemi lahendamiseks on mitmeid. Üheks levinud lahenduseks on koolide juurde ajutiste moodulklasside rajamine. Samuti on võimalus ehitada kool kõrgemaks. Kindlasti on võimalik ruume efektiivsemalt kasutada nt mitmevahetuseline õppetöö organiseerimine. Kooli hoolekogu on välistanud mitmevahetuselise õppetöö. Vallavalitsus on keskendunud leidmaks lahendust klasside juurde ehitamiseks. Rahalises mõttes on kiirem ja soodsam lahendus moodulklasside rajamine.

2.2.2 Raasiku Põhikool

2015/2016 alustas esimeses klassis 18 õpilast (2014/15 - 27). Raasikul avati 2012. a kunstmurukattega jalgpallistaadion, järgnevalt sai staadion valgustus ning piirded. 2015 valmis staadioni tartaankattega jooksurada.

Pikalt planeeriti koolimaja renoveerimist ja laiendamist. Juurde planeeriti ehitada käsitööklasside ja raamatukogu korpus ning spordihoone. Juurdeehituste tööprojekt valmis septembriks 2014. Vana hoone renoveerimisprojekt valmis juuliks 2015. Raamatukogude osas toimub pärast juurdeehituse valmimist aleviku- ja kooliraamatukogu liitmine, mis võimaldab raamatufondi otstarbekamat kasutamist. 2016 aastal leiti riigihanke korras töövõtja ning kooli renoveerimise ja laiendamise esimene etapp valmib 2017 juuliks.

2.2.3 Pikavere Lasteaed – Algkool

Kooli tegevusvorm muutus 2010. aastal, mil põhikoolist sai lasteaed – algkool, milles kuus klassi. 2015/2016 alustas esimeses klassis 10 õpilast (2014/2015 – 7). Tulenevalt rahastamismudeli muutmisel riigi poolt oli 2014 aastal Pikavere kooli õpetajate töö tasustamisega segadus, mis viis laiapõhjaliste aruteludeni Pikavere kooli tuleviku osas. Koos kohaliku kogukonnaga leiti lahendus, mille aktsepteeris vallavolikogu. Lahenduse kohaselt jätkas kool õppeaastast 2015/2016 4-klassilisena.

Koolimaja tehnilist seisukorda parandab maja viimine maaküttele, mis kasvatab teisalt ka kooli kulusid elektrile ja mõjutab seeläbi nii koolikoha kui ka lasteaiakoha maksumust. 2016 aastal

vahetati katus, soojustati nõuetekohaselt katusealune ja paigaldati piksekaitstesüsteem. Pikavere-Mallavere külaseltsi eestvedamisel on valminud pargis õues õppepaviljon ning pooleli on vabaõhukeskuse väljaehitamine. Juriidilises mõttes vajab vahetamist lasteiaia nimi, sest õiguslikult puudub termin algkool. Kooli hoolekogu on teinud ettepaneku muuta nimi Pikavere Mõisakooliks.

2.3 Lasteaiad

Tabel 3 Lasteaia laste arv munitsipaallasteaedades

Lasteaed	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aruküla „Rukkilill“	130	147	154	151	150	167	183	209	216	204
Raasiku „Oravake“	43	56	58	60	52	52	52	89	89	89
Pikavere LA					16	20 + 20	40	40	37	38

2.3.1 Aruküla lasteaed

Kuna Aruküla piirkonnas on kohtade nõudlus nende vallapoolsest pakkumisvõimalusest suurem, siis on rühmaruume pidevalt remonditud. Kokku on 2016 aastal avatud 11 rühma.

- 2006. a avati 2-4 aastastele lastele rühmaruumid;
- 2007. a avati rühmaruumid 2-4 aastastele lastele;
- 2011. a avati rühmaruumid 2-3 aastastele lastele;
- 02. 01. 2012. a avati sõimerühm;
- 2013. a avati muusika- ja võimlemisruum ning metoodika kabinet;
- 02. 05. 2014 avati sõimerühm.

Sellega on olemasoleva hoone baasil uute rühmaruumide avamiseks ressursid ammendunud.

2.3.2 Raasiku lasteaed

Lasteaed alustas uues kohas tööd 10.septembril 2004.a. Sõimerühma avati 2008. a jaanuaris ja juurdeehitus kahe uue rühma osas 31. jaanuaril 2014. a. Kokku on Raasiku lasteaias 5 rühma.

2.3.3 Pikavere Lasteaed – Algkool

Lasteaiarühm avati 8. jaanuaril 2010 ning kohe tekkis sinna järjekord. Olemasoleva kooliruumide baasil ehitati välja teine lasteaiarühm, mis avati 05. oktoobril 2012. a.

Tabel 4 Järjekord lasteaiakohtadele seisuga juuli.2016

	2014. aastaks	2015. aastaks	2016. aastaks	2017. aastaks	2018. aastaks
Sõimerühm	62	32	58	43	11
Aiarühm	33	3	26	1	2

2011. aastast hakati vallavalitsuses pidama tabelit lasteaiakohtade nõudlusest. 2012. a täiendati seda. Vanuserühma põhisele tabelile lisati avalduse esitamise järgne tabel. Viimane annab parema pildi kohavõimalusest lasteaedades, kus liitühmad on valdavad (Pikavere, Raasiku). Kirjeldatud meetmed loomulikult ei vähenda kohanappust, kuid annavad parema võimaluse lastevanematele oma tegevuse planeerimiseks. Kohanappuse leevenduseks on kompensatsioon Raasiku valla rahvastikuregistris olevatele lastele, kui nad käivad kas teiste kohalikele omavalitsuste lasteaedades ning eralasteaedades. Lisaks kehtestati Raasiku Vallavolikogu poolt võimalus lapsehoiutoetuse maksmiseks.

Nõudlus ja pakkumine lasteaiakohtade osas on Raasiku vallas üleüldiselt tasakaalus. Mõnes piirkonnas ületab nõudlus pakkumist, teises on vastupidi. See olukord viis 2014 aasta lõpus lasteaiateeninduspiirkondade kaotamiseni. Ühe teeninduspiirkonnaga on võimalik tasakaalustada nõudluse ja pakkumise vahekorda operatiivsemalt.

2.4 Huviharidus

Raasiku vallas on üks huvikool - Aruküla Huvialakeskus Pääsulind, millel filiaal Raasiku alevikus. Lisaks toimub huvitegevus ka munitsipaalkoolide õppemaksuta ringides.

Tabel 5 Huvialakeskuse Pääsulind õpilaste arv 1.septembril.

	2012	2013	2014	2015
Ettevalmistusklass	14	16	14	21
Pilliõpe	108	105	110	105
Väikelaste muusikaringid	79	67	74	49
Kunstiring	20	11	16	19
Näitering	-	12	20	24
KOKKU õpilasi	221	211	234	218

Muusikaosakonnas on võimalik õppida järgmisi pille: klaver, viiul, tšello, akordion, flööt, plokkflööt, kitarr ja vaskpuhkpillid (trompet, kornet, metsasarv, eufonium). Pilliõppijate arv kasvab aasta-aastalt. Lisaks tegutsevad huvialakeskuse juures kunsti- ja näitering ning väikelaste muusikaringid. Kõrgeimaks tunnistuseks on Huvialakeskuse muusikaosakonna 7. klassi lõputunnistus, mille on seni saanud 71 õppurit, algastme, s o 4. klassi lõputunnistuse vääriliseks on peetud 133 õpilast.

Nagu üldhariduskoolide puhul, nii on huvihariduseski valla peamiseks ülesandeks tingimuste loomine õppetööks. Huvikool tegutseb endises Aruküla mõisahoones, mis renoveeriti 1980-ndatel aastatel. Oma meeldiva miljööga aitab mõisa interjäär kaasa õppeprotsessile, kuid Huvialakeskuse põhiline mure on ruumikitsikus, sest mõisahoonet jagatakse Aruküla Vaba Waldorfkooliga. Seetõttu pole Huvialakeskuse tarbeks võimalik vajalikul arvul erialaklasse sisse seada ning pillitunnid toimuvad ka I korruse saalides. Need on kahjuks läbikäidavad ja vajaliku heliisolatsioonita. Samas pole selles osas ruumide ajaloolise väärtuse säilitamise seisukohast ka midagi võimalik ette võtta. Omaette tööruum puudub ka Huvialakeskuse juhtidel. Olukord laheneb siis, kui Waldorfkool leiab võimaluse täiendavate ruumide kasutuselevõtmiseks väljaspool mõisamaja. Waldorfkool on oma täituvuse ülempiiril ja rohkem õpilasi ei suudeta hoolimata nõudlusest vastu võtta. Hetkel on Huvialakeskuse ruumikitsikuse lahendamise variandiks vaid Aruküla mõisahoones olevate pindade võimalikult optimaalsem ära kasutamine.

Ringide tööks parimate ruumitingimuste loomiseks tehakse koostööd Aruküla Lasteaiaga, Aruküla Põhikooliga, Aruküla Kultuuriseltsiga ja Perekeskusega Männikäbi. Lasteaia saalis toimuvad näiteringi ja mudilaste muusikaringide tunnid, Aruküla Põhikoolis harjutab bänd ja Perekeskuses Männikäbi käivad koos alla 3-aastased muusikahuvilised koos emadega.

Mõisahooned asub Aruküla keskusest eemal ja mõisahoones õppivate laste vanematele teeb muret, et mõisahooned juurde viiva Tallinna maantee ääres puudub valgustatud kõnnitee. 2014 oktoobriks valmib kuni 500 meetrine lõik kõige ohtlikumas osas. 2016-2017 saab 2014 valminud kergliiklustee pikenduse kuni Aruküla rongijaamani. Aastatega on suurenenud ka mõisahooned juurde pargitud autode hulk. Hoone ja mõisapargi säilimise ning heakorra seisukohalt on piiratud autode parkimine mõisa õues. Seda enam on kerkinud vajadus täiendavate parkimiskohtade järele väljaspool õue. Vähesel määral on parkimiskohtade puudust leevendanud 2016 aastal vana puukuuri kohale rajatud autoparkla.

Raasiku filiaali tunnid toimuvad Raasiku rahvamajas, kus koostöös rahvamaja juhatajaga on püütud leida võimalikult head ruumilahendused. Filiaali õpilaste arvu kasvades plaanitakse vajadusel teha koostööd ka teiste Raasiku haridusasutustega. Filiaali ruumiprobleemi lahendus peitub Raasiku Põhikooli juurdeehituses, kui sinna kolib Raasiku raamatukogu. Vabanev pind jääks siis Huvialakeskuse filiaalile.

2.5 Haridusest kokkuvõtvalt

Raasiku vallas on õpilaste arv Aruküla ja Raasiku koolides veel mõne aasta jooksul kasvutrendis, Pikaveres languses. Rahva arv vanusegrupis 0-6 lubab jätkuvat kooliminevate laste arvu tõusu ka järgneval paaril õppeaastal. Kui palju Raasiku valla munitsipaalkoolide piirkondadesse registreeritud õpilastest samasse kooli jõuab, on raskesti ennustatav. Raasiku vallast mujal ja mujalt Raasiku valla põhikoolides käivate õpilaste üldarvu suhe on mujal õppivate õpilaste kasuks. Suurim mõjutaja on Tallinna linn. Vaba Waldorfkoolis õppivatest õpilastest stabiilselt umbes pooled on kantud Raasiku valla elanike registrisse. Samas on märkimisväärne, et suhteliselt suur on Aruküla PK koolipiirkonnast mujal õppivate õpilaste osakaal, seda eriti Jüri Gümnaasiumis. Pedagoogilise kaadri hariduslik tase põhikoolides on hea. Elujõulisemateks koolideks õpilaste arvu poolest on jätkuvalt Aruküla ning Raasiku PK-d. Pikavere Põhikool muudeti seoses õpilaste arvu vähenemisega 2010/2011 õppeaastast 6-klassiliseks lasteaed-alkkooliks ja 2015/2016 muutus ta 4-klassiliseks kodulähedaseks algkooliks. Lasteaed võimaldab valmistada kohapeal kooliks õpilasi ette, kuid siiski pole näha kuni aastani 2020 kooli piirkonnas õpilaste arvu sellist kasvu, et oleks olnud mõistlik säilitada 6-klasi. Pikaveres lasteaia avamine on mingil määral vähendanud järjekordi Aruküla ning Raasiku lasteaedades.

Raasiku vallast mujal lasteaedades käivate laste arv on suhteliselt stabiilne. Järjekord valla lasteaedades eriti sõimeealiste osas on suur nii Aruküla, kui Raasiku Lasteaias. Aruküla Lasteaias leevendus lasteaia järjekord liit- ja sõimerühmade avamisega. Nii Aruküla kui Raasiku LA laiendus uute rühmaruumide avamiseks olemasoleva ruumiprogrammi osas on ammendunud. Ainus viis olemasolevate hoonete ressursi kasutamiseks uute rühmade rajamiseks on Pikavere ja seda juhul kui otsustatakse Pikaveres jätkata kuueklassilise kooli asemel neljaklassilisega. Siis on ruumides tegevuse ümberkorraldamise kaudu leida võimalus ühele lisa lasteaiarühmale. Operatiivsuse lasteaiakohtade eraldamise osas andis otsus muuta vald üheks lasteaia teeninduspiirkonnaks.

2.6 Rahvamajad

Kultuuriüritusi viiakse Aruküla Kultuuriseltsi ning Raasiku Rahvamaja poolt läbi vastavalt Vallavalitsuse poolt esitatud tellimusele. Lisaks korraldavad mõlemad kultuuriasutused kommertsürituste ning projektirahade alusel lisäüritusi. Aruküla rahvamajas tegutseb 17 ringi, neist rahvakultuuri alaseid 10 ja muid huvialaringe 7. Raasiku Rahvamajas tegutseb 11 ringi. Rahvamaja funktsioone kannab üha enam ka Harju-Jaani kirik.

Tabel 6 Ülevaade rahvamajade tegevusest

	Aruküla Rahvamaja			Raasiku Rahvamaja		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Ürituste korraldamine	26	58	50	17	25	22
Väljasõidud	59	57	37	25	24	24
Näitused	1	2	4	4	6	6
Teatrietendused statsionaaris	15	17	20	7	8	5
Kontserdid	15	9	19	7	8	8
Kinopäevad	11	10	27		2	3
Diskod/ kohvik-klubid	3	4	7	3	5	3
Töötoad	3	3	3	4	11	25
Maakondlikud üritused	1	2	2			
Projektid	5	6	9			
Spordiüritused	3	2	3	2	4	6

2.7 Raamatukogud

Raasiku vallas on kolm raamatukogu. Aasta-aastalt on seoses fondi laienemise ja teavikute kallinemisega kasvanud kohapeal kasutatava ja laenutatava kirjanduse arv. Laenuspunkt on avatud Peningil. Kiviloo laenuspunkt on vähese huvi puuduse tõttu suletud 2016 aasta jaanuarist.

Tabel 7 Ülevaade raamatukogude statistikast

	Aruküla				Pikavere				Raasiku			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Lugejaid	751	751	735	723	88	85			622	615	585	613
Külastusi	9555	9871	11061	10586	861	955			10965	11770	9822	9189
Laenutusi	22357	21393	25631	25169	2677	2861			16718	10029	19749	19450
Vahendid teavikutele riik	3511	3526	3548	3568	513	515			2054	2040	2057	2059
Vahendid teavikutele vald	5625	5625	5612	5654	2748	3042			4857	5189	4607	5650

2.8 Noorsootöö

Sportimisvõimalused Raasiku vallas on avardunud seoses võimlaga Aruküla Põhikoolis ja staadioniga Raasiku Põhikooli juures. Koolispordiga tegeletakse haridusasutustes. Täiskasvanute sporti koordineerivad valdkonniti klubid. Noorte tegevust korraldavad Aruküla ja Raasiku Rahvamajades asuvad noortekeskused ning Raasikul ka Harju-Jaani kogudus.

Aruküla noortekeskuse tegevusest võtab igapäevaselt osa 15-20 last. Lapsed veedavad aega lauamänge mängides ja arvutiga tegeledes. Igapäevased on käelised tegevused silmas pidades eriti kalendritähtpäevi. Aruküla noortekeskus on osalenud erinevates noorteprojektides (ettevõtluspäev, arvutivaba päev). Traditsiooniliseks on muutunud töö ja puhkelaagrist osavõtt.

Raasiku noortekeskuse tegevusest võtab osa päeva jooksul ca 30 last. Seal on võimalik arvuti- ja lauamänge mängides aega veeta, vaadata televiisorit ja tegeleda käeliste tegevustega.

Igapäevased ringitegevused on:

- Tugiõpilaste oma ring
- Laste näitering
- Raasiku noorte päästering

Iga -aastased suursündmused noortekeskuse tegevuses on:

- Raasiku ja Kuusalu valla laste suvine puhkelaager
- Punase Risti õppelaager
- Raasiku valla laste töö ja puhkelaager
- Kevadine noorte töö- ja puhkelaager
- Volbripäeva trall
- Lastekaitsepäeva kogupereüritus
- Koostöös Minu Eesti Noortega „Sumeda suveõhtu“ ja „Krõbeda talvepäeva“ üritus

2013 aastal tuvastatud probleemid: puuduvad täpsemad andmed noorte hõivatuses huvi- ja sporditegevusega; erineva suunitlusega projektide vähene kirjutamine; küllades elavatel lastel/noorte vähene võimalus huvi-, spordi- ja kultuuriliseks tegevuseks; noortekeskused Arukülas ja Raasikul vajavad laiendamist; koostöö puudub erinevate noortega seotud organisatsioonide vahel; alevike lastel on vähe mänguväljakuid. 2016 aasta kontekstis probleeme ei näe. Raasiku vallas on aktiivne töö noortega ja noorte poolt. Pakutakse tegevusi igas valdkonnas.

2.9 Strateegilised eesmärgid

2.9.1 Haridus

Üldeesmärk: luua võimalused kõrgelt kvalifitseeritud kaadriga aja nõuetele vastava alus-, põhi- ja huvihariduse andmiseks kaasaegselt väljaarendatud kasvu-, õpi- ja töökeskkonnas.

- Lahendada osaliselt jätkusuutmatu koolivõrgu küsimus⁸; Alates 2015/2016 õppeaastast Pikavere kool reorganiseeritud ning sellega on küsimus lahenduse leidnud.

---

⁸ <http://mottehommik.praxis.ee/koolivork/> põhikoolide prognoos ütleb: Raasiku vallas 2020 kaks põhikooli ja kaks põhikooli on suletud. See on küll matemaatiline lähenemine, mis ei arvesta erakooli olemasolu, aga rahvastiku arvu kohaselt on Praxis analüütikud jõudnud arusaamale, et sellel ajal on küllalt Aruküla ja Raasiku põhikoolidest.

- lahendada osade vallaasutuste tänane ja perspektiivne ruumikitsikus konkreetse ruumiprogrammi väljatöötamise ning elluviimisega (Aruküla Põhikool, Aruküla Huvialakeskus, Raasiku Põhikool); 2016 alustatud Raasiku PK renoveerimisega, 2017 plaanis Aruküla PK-le moodulklasside ehitamine.
- tõhustada ja arendada projektitaotluste koostamise ning projektijuhtimise võimekust, et võimalikult palju kavandatavaid juurde- ja ümberehitusi saaksid rahastuse välisvahenditest;
- moodustada õpilaste tegevusetuse vähendamiseks peale koolitunde pikapäevarühmad kõikide koolide juurde;
- tagada erispetsialistide (psühholoog, teine sotsiaalpedagoog, eripedagoog) olemasolu.

2.9.2 Kultuur

Üldeesmärgid: pakkuda elanikkonnale tasemel ja mitmekülgseid kultuuriüritusi, hoides ja arendades olemasolevaid traditsioone, kaasates ja toetades kolmandat sektorit ja kodanikualgatusi. Infovajaduste ja –nõudluste rahuldamine ning arendamine raamatukogude kaasajastamise ning ja töötajate motivatsiooni tõstmise teel.

- tõsta ringijuhtide puuduse ja nende madala tasustamise leevendamiseks ringijuhtide töötasusid vastavalt valla töötajate üldisele palgatõusule;
- väärtustada kohalikku kultuuri ja selle eestvedajaid;
- likvideerida tehniliste- ja olmevõimaluste halb seisukord rahvamajades, raamatukogudes ja peoplatsidel (valgus, helisüsteemid, küte, põrand, rõdu, aknad, signalisatsioon, ventilatsioon, WC, dušširuum ja tribüünide hoidla Arukülas; fassaad, helisüsteemid, laululava ja välirajatised Raasikul; laululava Pikaveres);
- välja arendada valla kooliraamatukogude ühtne infosüsteem.

2.9.3 Sport

Üldeesmärgid: spordi kaudu elanike teadlikkuse kasvu läbi tervise edendamine; eesmärgistatud vaba aja sisustamine ja valla maine tagamiseks spordi senisest suurem rahaline toetamine.

- edendada liikumisharrastust ja sporditegevusi, ehitades mõlema põhikooli juurde lõplikult valmis staadionid, Raasiku põhikooli juurde spordihoone, Arukülas ja Pikaveres terviserajad, kergliiklusteed esmajärjekorras Aruküla ja Raasiku alevikes;
- toetada motosporti Kurgla motokrossiraja maaküsimuste lahendamise ja valla uue üldplaneeringu koostamisega, mille käigus selgitada välja motokrossiraja sobivus antud piirkonda ning vajalikud meetmed raja sobitamiseks;
- analüüsida spordi rahastamise aluseid ja võimalusi;
- tähistada, viidastada ja lisada valla veebilehele Raasiku valla territooriumil, sh Paraspõllu looduskaitsealal kulgevad matkarajad;
- laiendada harrastus ja tervisespordi võimalusi, remontida olemasolevaid ja rajada uusi mängu- ning spordiväljakuid.

2.9.4 Noorsootöö

Üldeesmärk: keskkonna loomine, mis toetab kõikide noorte nii isiksuslikku kui ka kollektiivset arengut, pakkudes mitmekesiseid võimalusi eneseteostuseks ja edasiarendamiseks ning soodustades sihipäraselt tegevust ja vaba aja veetmist väljaspool kooli.

- korraldada küsitlus Raasiku valla noorte hulgas nende hõivatuse kohta huvi- ja sporditegevuse osas, saades ka ülevaate noortega tegelevatest organisatsioonidest vallas. Viia läbi projektikoolitusi noortele, korraldada projektivõimalusi tutvustavaid laagreid, organiseerida aastas vähemalt korra Raasiku valla noorte osalemine rahvusvahelises noortevahetuses;

- edendada koostööd erinevate noortega seotud organisatsioonide vahel, kutsudes ellu ümarlaua ja ühise meililisti kõikidele vallas tegutsevatele noortega seotud organisatsioonidele ja noortekeskuste juhtidele;
- viia noorsootegevust läbi olemasolevate laste- ja noortekeskuste kaudu. Külades elavate noorte aktiveerimiseks korraldada erinevaid ühistegevusi erinevates valla külades (võrkpalli- ja jalgpalliturniirid, ühisdiskod, filmiõhtud, piknikud, laadad). Läbiviimiseks kaasata külavanemaid ja -aktiivi;
- noortekeskused Arukülas ja Raasikul ei suuda ruumipuuduse tõttu täielikult täita oma eesmärgi; leida võimalusi noorte vaba aja veetmiseks ka väljaspool noortekeskusi. Selleks leida alevikes ruume (nt koguduse ruume aktiivsemalt kasutada) ja võtta need aktiivsesse kasutusse. Eelistatud on ka ruumid, mida noored saaksid ise ülal pidada, harjutades meeskonnatööd, vastutustunnet ja süvendades kodutunnet;
- arendada ja laiendada laste ning noorte mängu- ja spordiväljakuid olemasolevate mängu- ja spordirajatiste juures.

3. SOTSIAALHOOLEKANNE, TERVISHOID JA LASTEKAITSE

3.1 Olukorra kirjeldus

3.1.1 Sotsiaalhoolekanne

Raasiku vallas elab 01.01.2016. aasta seisuga 1030 üle 60-aastast inimest, kellest 402 on mehed ja 628 naised. Eakate arv on aastatega pidevalt suurenenud ja seoses sellega vajadus ka eakatele suunatud teenuste ja toetuste järele. Raasiku vallas on puudega täiskasvanud inimesi 332 ja 27 kuni 16-aastast raske ja sügava puudega last. Töötute arv 50-60 on jäänud stabiilseks, 2016 aasta jaanuaris oli 61 registreeritud töötut, juunis 46.

Sotsiaalvaldkonnas töötab kuus erialase kõrgharidusega spetsialisti: kaks sotsiaaltööspsialisti, lastekaitsepspsialist, kaks sotsiaalpedagoogi ja psühholoog. Sotsiaalpedagoogid ja psühholoog tegutsevad igapäevaselt valla koolides ja lasteaedades. Lisaks töötab vallas kolm avahooldustöötajat, kes teenindavad koduhooldusel olevaid eakaid ja puuetega inimesi, kellel ei ole seadusjärgseid hooldajaid. Kahel koduhooldusel on kasutada sotsiaalministeeriumi kaudu eraldatud elektriautod, mis kergendavad oluliselt nende tööd ja kuna vajadus transporditeenuse järele on aastatega pidevalt suurenenud, siis valla piires on need autod suureks abiks teenuse osutamisel. Hooldekodu vajavad kliendid on paigutatud nii Paunküla hooldekodusse kui ka mujale üle Eesti. Lisaks puuduvale hooldekodule ei ole vallas ka eakate päevakeskuseid, kuid tegutsevad eakate ühendused, mis korraldavad ühiseid üritusi ja väljasõite.

Riigi eelarvest finantseeritakse toimetulekutoetust, raske ja sügava puudega lapse lapsehoiuteenust ja vajaduspõhist peretoetust.

Toimetulekutoetuse saajate arv on 2016 aasta esimesel poolaastal olnud 53 peret või üksikisikut ja vajaduspõhist peretoetust on makstud 16 perele. Toetuse saajad on olnud enamasti töötuna arvele võetud isikud või töötuga pered.

Raasiku valla sotsiaalhoolekande tegevuse sihtgrupid on järgmised: lastega pered, puuetega täiskasvanud inimesed, puuetega lapsed, koduhooldust vajavad puuetega inimesed, töötud, eakad, toimetulekuraskustes olevad inimesed, üksikvanurid, kinnipidamiskohtadest vabanenud isikud ja ravikindlustuseta isikud.

Suureks väljakutseks saab 2016 aastal olema asendushoolduse rakendamine seoses töövõime reformiga.

Valla eelarvest makstakse sünnitoetust, matusetootust ja esimesse klassi minevale lapsele koolitoetust ja alates 01.01.2016 tähtpäevatoetust eakatele.

Valla eelarvest kompenseeritakse toimetulekuraskustes peredele järgmisi väljaminekuid: ravimikulused, küttele tehtud kulutusi, abivahenditele tehtud kulutusi, koolitoetust kooliriide ja -tarvete ostmiseks, lasteaiatoiduraha, lapse päevahoidu eralasteaias ja muid erakorralisi toetusi (tulekahjud, õnnetused jne).

3.1.2 Tervishoid

Tervishoiuteenust Raasiku vallas pakuvad OÜ Aruküla Ambulatoorium ja OÜ Raasiku Ambulatoorium, kus töötavad kaks perearsti ja õed. Aruküla piirkonnas on perearsti nimistu täis. Loodetavasti leiab lähiajal Arukülas rakendust täiendav perearst.

Hambaraviteenust pakub Raasikul ja Arukülas OÜ Raasiku Hambaarstid. Arukülas vahetub teenusepakkuja 2016. aasta sügisel.

3.1.3 Lastekaitse

01.01.2015 seisuga on valla elanike registrisse kantud 1138 last vanuses kuni 18 eluaastat, neist 610 on poisid ja 528 on tüdrukud. 2015. aastal oli Raasiku vallas sündinud laste arv 46, neist poisse 19 ja tüdrukuid 27. Sünnitoetust makstakse mõlema vanema Raasiku valla elanike registrisse kuulumisel 320 € ja ühe vanema puhul 160. Alates 2008. aasta sügisest korraldatakse MTÜ Aruküla Kultuuriseltsi vahendusel kaks korda aastas pidulikku vallavanema vastuvõtte vastsetele ilmakodanikele, kus neile kingitakse valla vapiga suveniirlusikas ja nimetunnistus.

Peresid, kus elab 3 ja rohkem last, oli 01.01.2016 seisuga 85, neist viie lapsega peresid oli 3, nelja lapsega peresid 13 ja kolme lapsega peresid 69. Alates käesolevast aastast on neil peredel võimalik detsembris taotleda jõulutoetust. Lisaks korraldatakse jõulupidusid valla kõikidele kodustele lastele. MTÜ Aruküla Kultuuriselts ja Raasiku Rahvamaja ja valla koolid toovad valda lastele mõeldud meelelahutusprogramme. Kõik valla põhikoolides õppivad lapsed ja lapsed vanuses 1- kuni 7 saavad jõuluks kommipaki.

01.06.2016. aasta seisuga elab asenduskodudes kolm last. Peredes on eestkostel neli last.

Erivajadustega laste nõustamiskomisjon asub Tallinnas, sealt lihtsustatud õppekavale suunatud õpilased saavad soovi korral õppida Aruküla Põhikooli juurde moodustatud LÕK-klassis (lihtsustatud õppekava). Aruküla Põhikoolis on kaks väikeklassi, Raasiku Põhikoolis üks väikeklass. Nõudlus väikeklasside järele on kasvav. Kolmes koolis ja kolmes lasteaias nõustab lapsi ja vanemaid valla psühholoog, alates uuest õppeaastast on valla lasteasutustes kaks sotsiaalpedagoogi. Jätkuvalt otsitakse lasteasutustesse logopeede. Sotsiaalsete ja tervislike erivajadustega laste ja perede abistamiseks on tööle võetud tugiisikud, kuid teenuse paremaks pakkumiseks on vaja luua perede tugiisiku töökoht valla sotsiaalosakonna juures.

Keskharidust omandavatele alevikes elavatele õpilastele makstakse kooliaasta vältel ühissõiduki kompensatsiooni ühes kuus 20 eurot ja väljaspool alevikke elavatele õpilastele 26 eurot. Toimetulekuraskustes pered saavad taotleda erinevaid sotsiaaltoetusi (lasteaiatoiduraha ja osalusmaks, õppevahendite soetamiseks või klassiekskursioonile minekuks, ametikooli õpilaskodu üüri tasumiseks vm), esitades selleks taotluse Raasiku vallavalitsusele. 2009. aasta jaanuaris moodustati vallavalitsuse juurde alaealiste komisjon.

Oluline on lapsevanemate teadmiste suurendamine lapse arengust ja vajadustest lapse erinevatel eluetappidel ja tundlikes elusituatsioonides. Vanemluse toetamiseks ja vanemahariduse edendamiseks loodi 2010. aasta aprillis KÜSK-i projektiga Arukülla perekeskus, mis asub aadressil Piiri tn 12. Käesoleval aastal tasustatakse perekeskuse tegevust projekti vahenditest ja osaliselt ka valla eelarvest.

3.2 Probleemid

- sotsiaal- ja munitsipaalkorterite vähesus ning nende seisukord;
- väljaspool õppeaastat ja koolivaheaegadel puudulik transport äärealadelt keskustesse;
- osaliselt puuduvad korralikult valgustatud ja istepinkidega varustatud terviserajad ning kergliiklusteed;
- riskigruppide inimeste jaoks on vähe mõjutusvõimalusi;
- sotsiaaltöö töömahu pidev kasv;
- puuduvad eakate päevakeskus, hooldekodu, sotsiaalkeskus/sotsiaalmaja, dementsete eakate päevahoid;
- Aruküla piirkonnas on perearsti nimistu täis;
- puudub koduõendus äärealadel;
- probleemiks on kasuperede leidmine ja nende koolitusele suunamine.

3.3 Strateegilised eesmärgid

3.3.1 Sotsiaalhoolekande eesmärk

Preventiivne töö probleemide ennetamiseks, erinevate erialaspetsialistide, kolmanda ja erasektori suurem kaasamine ning operatiivne informatsiooni levitamine. Selleks:

- vallasisese transpordivajaduse raskesti prognoositavuse tõttu korraldada see juhtumi- ning sündmusepõhiselt. Selleks kaasata külade initsiatiivi ja uurida võimalikke marsruute ja rakendusvõimalusi;
- ehitada ja remontida sotsiaalkortereid probleemsete perede tarvis, otsida selleks võimalusel projektipõhist rahastust;
- soodustada hooldekodude rajamist vallas;
- Raasikul Nurme 10 baasil ehitada välja sotsiaalmaja, kus on toad abivajajatele

3.3.2 Tervishoiu eesmärk

Elanikkonna tervisekaitse tugevdamine haiguste ennetamise, õigeaegse ning efektiivse ravi ning ravitingimuste parandamise teel. Selleks:

- käivitada koduõendus valla äärealadel koostöös erasektoriga;

3.3.3 Lastekaitse eesmärgid

Hoolekannet vajavate laste ja lastega perede elukvaliteedi tõstmine, mis võimaldaks igal lapsel elada oma kodus. Vanemahariduse tõhustamiseks ja preventiivse töö tegemiseks Aruküla perekeskuse edasine arendamine ja laiendamine. Selleks:

- kasuperede leidmine ja koolitusele suunamine;
- korraldada lapsevanematele koolitusi ja õpitubasid Aruküla perekeskuse baasil;
- pakkuda riskiperedele tugi- ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuseid;
- luua valda tugiisiku/juhtumikorraldaja ametikoht
- luua asendushooldus

4. TEHNILINE TARISTU, SELLE KORRASHOID JA ARENDAMINE

4.1 Olukorra kirjeldus

Raasiku vallas olevast elamufondist enamuse moodustavad ühepereelamud. Korterelamuid paikneb Aruküla ja Raasiku alevikes ning Härma, Kiviloo, Peningi ja Perila külades.

Vallale kuulub 01.08.2012 seisuga 31 eluruumi, millest 29 on kasutuses. Enamasti on tegu remonti vajavate pindadega.

Raasiku valla suuremates asulates on ühisveevärk, väiksemates ja eriti hajaasustusega külades aga individuaalsed kaevud. Ühisveevärk on Aruküla ja Raasiku alevikes ning Härma, Kiviloo, Kalesi, Peningi ja Perila külades. Valla [ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava](#) on koostatud aastateks 2012-2024; selles dokumendis on kõik valdkondlikud kitsaskohad ja arenguperspektiivid detailselt kirjeldatud. 2015 juulis esitati konsultandi poolt KIK-ile toetustaotlus ühiskanalisatsiooni rajamiseks alevikesse.

Raasiku vallale kuuluvate teede, tänavavalgustuse ja muu vallavara korrashoidu korraldab vallavalitsus. Vallale kuulub [OÜ Raven](#), mis on Raasiku valla vee- ja soojaettevõtte. Volikogu poolt on alustatud soojamajanduse eraldamist OÜ-st Raven. Selleks on 2016 aastal loodud OÜ Raasiku Soojus. Eraldi soojaettevõtte loomise eesmärk on leida strateegiline partner, kelle abil saab ellu viia soojamajanduse ajakohastamise, mis kirjeldatud 2015 aastal valminud ja 2016 aasta alguses volikogu poolt vastu võetud [Raasiku valla soojamajanduse arengukavas 2015-2025](#)

Teehoiu valdkonnas on koostatud ja 2015 aastal vastu võetud [Raasiku valla teehoiukava 2016-2020](#). Tuleb rõhutada, et teede hoolduse ja remondi alarahastusest⁹ tingituna ei suudeta korrektselt täita ei seadusandlike nõudeid ega kodanike ootusi teehoolde valdkonnas. Teede inventariseerimisega seotud tegevused ja selle rahastuse on enda kohustuseks võtnud riik.

Vallale kuuluva hoonestatud kinnisvara korrashoiu kohta on koostatud [Raasiku vallale kuuluva hoonestatud kinnisvara korrashoiu kava](#).

Detailsemalt saab olukorrast valdkondade lõikes ülevaate arengukava Lisas 2 toodud SWOT-analüüsides.

4.2 Strateegilised eesmärgid

- korrastada vallale kuuluv elamufond; võimalusel ja vajadusel üürida juurde uusi kortereid ja võõrandada need, mille ülalpidamiskulud on ebamõistlikud. Kuivõrd kulud valla amortiseerunud korterite remondiks on suured ja üüritulud on väikesed, siis vähendada vahet kulude ja tulude vahel;
- anda Raasiku jaama veetorni ja tuletõrjemaja¹⁰ kasutus üle mõnele mittetulundusühingule, kelle kaudu taotleda vahendeid objektide korrastamiseks;
- läbi rääkida ASiga Elion analoogiaama vahetamiseks digitaalse keskjaama vastu;
- rekonstrueerida ja välja ehitada vee- ja kanalisatsioonitrassid;

---

⁹ Riigieelarvest eraldatav toetus vähenes 2009 aastal ca 4 korda ja pole taastunud siiani

¹⁰ Vastav otsus tuletõrje maja osas on volikogu poolt vastu võetud 2014 ja hoonestusõiguse leping sõlmitud 2016

- korrigeerida ÜVK arendamise kava. Viia ÜVK arendamise kava iga-aastaselt ellu vastavalt investeringute kavale;
- ehitada välja külades asuvad veevõtukohad;
- luua andmebaas reostusallikate, reovee kogumiskaevude ja nõuetekohaselt sulgemata puurkaevude üle; reostuskoormuse vähendamiseks tõhustada ja tugevdada kontrolli reostusallikate, reovee kogumiskaevude ja nõuetekohaselt sulgemata puurkaevude üle;
- muuta valla heakorraeeskirja tagamaks ülevaade reoveekäitluse üle piirkondades, kus puudub ühiskanalisatsioon;
- töötada välja õigusakt, millega sätestatakse enne 22.03.1999 aastat¹¹ ehitatud elamute kogumismahutite renoveerimise kohustus¹²;
- võtta arvele olemasolevad tuletõrje veevõtukohad, selgitada välja nende remondivajadus, projekteerida ja ehitada välja Arukülla ja Raasikule tuletõrjehüdrandid ja veemahutid;
- leida võimalusi kõrge küttehinna kompenseerimiseks vähese sissetulekuga ning puudustkannatavatele peredele, uurida alternatiivkütte kasutamise võimalusi katlamajades;
- koostada soojatootmises arengukava, sh valla hoonete energiaauditid ning alternatiiv Raasiku alevikus asuvate valla hoonete (kool, lasteaed, rahvamaja) perspektiivseks kütmiseks¹³;
- korraldada tänavavalgustuse perioodilist remonti; kaardistada tänavavalgustuse olukord tänavavalgustuse süsteemi uuendamiseks toetusrahade abil;
- toetada jätkuvalt kohaliku tuletõrjeühingu tegevust, säilitada ja võimalusel osaleda päästetehnika uuendamisel; suurendada valla poolt eraldatavaid finantsvahendeid päästetehnika ostuks;
- tähistada kõik tänavad ning nõuda majaanikelt majade nähtavat tähistamist;
- läbi rääkida maanteeametiga, et sõiduteede ehitamise ja renoveerimise käigus ehitataks ka kõnniteed;
- Valla teede (sh liiklustiheduse ja –margistuse) ning tänavavalgustuse seisukorra inventariseerimine ning selle alusel vallale kuuluvate teede ehitamise ja remondi teehoiukava koostamine;
- viia ellu kava rajada Talve kinnistule tankla, mis annaks piirkonna elanikele juurde igapäeva eluks olulise teenuse¹⁴;
- töötada välja põhimõtted teede remontimiseks koostöös elanikega;
- alevikesse kergliiklusteede rajamine;
- raudteepeatuste pargi-reisi parklate laiendamine¹⁵.

Taristu osas tuleb eraldi käsitleda arendamisega seotud tegevusi (vee- ja teedealased tegevused versus hoonestatud objektid). Jätkata tuleb ÜVK arendamisega, teede remondi ja korrashoiuga, liigvee likvideerimise korraldamisega, üldplaneeringu koostamisega.

Tuginedes reaalsele võimalustele ehk valla eelarvevahenditele, määrata valla jaoks prioriteetsemad valdkonnad, mille osas jätkatakse tegevusplaanide elluviimisega.

---

¹¹ ÜVK seaduse jõustumine

¹² täidetud

¹³ Vastu võetud 2016

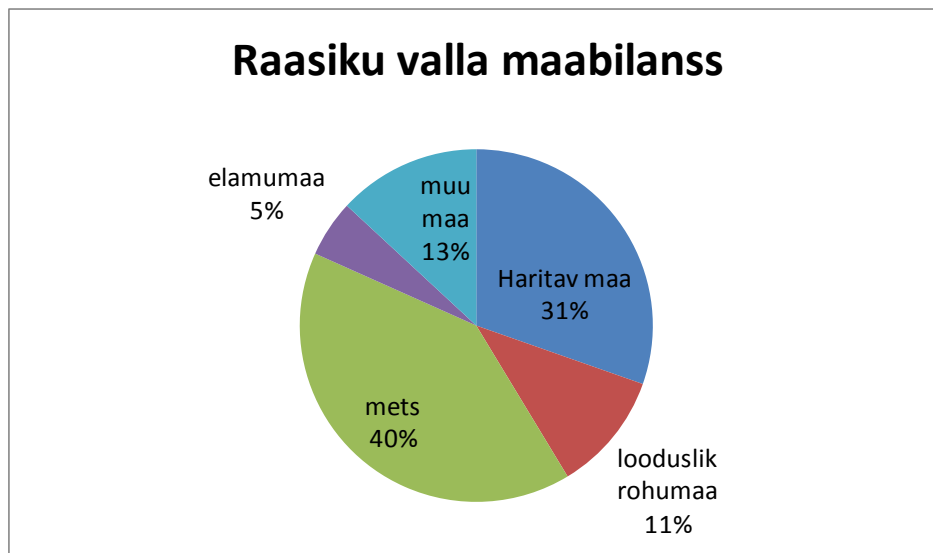
¹⁴ Hoonestusõiguse konkurss korraldatud ja leping sõlmitud 2016

¹⁵ Raasiku parkla rajamiseks ehitajaga leping sõlmitud juuli 2016, Aruküla parkla ehitamiseks hange väljakuulutatud juuli 2016

5. MAAKASUTUS, PLANEERIMINE JA KESKKOND

5.1 Olukorra kirjeldus

5.1.1 Maabilanss

Joonis 7 Maabilanss (Allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Maamaksu maksjaid on ca 2500. Maksu laekumine suureneb seoses kinnistute jagamisega, detailplaneeringutega, millega muudetakse maatulundusmaa elamumaaks, ärimaaks või tootmiskaaks, mille maksustamishind on maatulundusmaast kõrgem. Alates 2013. aasta jaanuarist maamaksustamise põhimõtted muutusid. Rakendus nn kodualuse maa maksust vabastamise (poliitiline) meede, mis tõi omavalitsustele kaasa maksubaasi vähenemise. Korvati vähenemine üksikisiku tuludelt laekuva maksuosa suurendamisega, mis maksunduslikult ei ole õige, sest maamaks omandimaksuna on stabiilne ja ei sõltu majanduse hetkeseisust, üksikisiku tuludelt laekuv maks on tööjõumaks, mis sõltub selgelt inimese sissetulekutest.

Viimastel aastatel on Raasiku vallas hoogustunud põllumajanduslik tegevus. Põllumajandustootjad/maakasutajad sõlmivad maaomanikega võimalikult pikaajalisi maakasutuslepinguid.

5.1.2 Planeerimine

Planeerimis- ja ehitustegevust reguleerib Raasiku vallas Vallavolikogus 13. septembri 2005. a otsusega nr 38 kehtestatud üldplaneering ning 08. septembri 2005. a määrusega nr 7 vastu võetud ehitusmäärus. Üldplaneeringus on fikseeritud nii elamu- kui tootmispiirkonnad. Täiendavaid tootmiskaas-alasid valla üldplaneeringus kavandatud ei ole.

Kruntide miinimumsuurused on ära toodud valla ehitusmääruses ja üldplaneeringus. Need on järgmised: tiheasustusosalal 1200 ruutmeetrit, Aruküla alevikus Talve tee ja Lagedi-Peningi mnt vahelisel alal 2500 ruutmeetrit, külakeskustes ja Aruküla alevikus Lagedi-Peningi maanteest lõuna pool 3000 ruutmeetrit, hajaasustusalades maatulundusmaa jagamisel 10 000 ruutmeetrit. Erandkorras võib väiksemaks jagamine toimuda üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava detailplaneeringu alusel.

Planeerimise osas on kindlasti vaja silmas pidada arenguid Rail Balticu trassikoridori Harjumaad läbivat osa. Üks realsemaid trassivariante on planeeritud läbima valla põhjaosa, Kulli küla. Planeeringute algatamine selles osas ei ole mõistlik enne selguse saabumist.

5.1.3 Keskkond

Jäätmemajanduse alaste küsimuste käsitlemiseks on omavalitsustel vaja koostada jäätmekava. 09.06.2014 võttis Vallavolikogu vastu otsuse nr 33, millega algatati seitsme omavalitsuse (Anija, Kiili, Kose, Jõelähtme, Raasiku, Viimsi, Maardu) ühise jäätmekava (2014 – 2020) koostamine. 13.10.2015 võttis volikogu vastu otsuse nr 13 „[Ida-Harjumaa jäätmekava 2015-2020](#)“ vastuvõtmine.

Paraspõllu looduskaitseala asub Raasiku vallas Igavere ja Pikavere külas ning Rae vallas Suursoo külas. Kaitseala on üks Harjumaa rikkalikumaid käpaliste kasvukohti. Vabariigi Valitsuse 06.06.2005.a määrusega nr 123 on kehtestatud Paraspõllu looduskaitseala kaitse-eeskiri. Kaitseala eesmärk: 1) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisa nimetatud elupaigatüüpide – rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade, siirde- ja õõtsiksoode, liigirikaste madalsoode, vanade laialehiste metsade, rohunditerikaste kuusikute, soostuvate ja soo-lehtmetsade, siirdesoo- ja rabametsade kaitse; 2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/ EMÜ II lisa nimetatud II kaitsekategooria liikide ning II lisa nimetatud Eesti soojumika (*Saussurea alpina ssp. Esthonica*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik, kaitse. Euroopa Liidu (EL) looduskaitse direktiivide kohaselt on Natura 2000 võrgustiku eesmärgiks tagada EL linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja selles nimetatud rändlinnuliikide elupaikade ning EL loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade säilimine. Eesti Natura 2000 alad peavad tagama 66 linnudirektiivi I lisa linnuliigi olulisemate elupaikade, rändlinnuliikide tähtsamate rändepeatuspaike, talvitumis- ja sulgimisalade, samuti 60 loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi ja 51 loodusdirektiivi II lisa liigi esinduslikumate leiukohtade säilimise.

Raasiku vallas on kaks Natura ala: Paraspõllu looduskaitseala – tegemist on Paraspõllu soost loodes ja põhjas asuva rabamassiivi haaramisega looduskaitseala koosseisu (kinnistatud keskkonnaministri 6. juuni 2005. a määrusega nr 12); ja Kiviloo hoiuala (Kiviloo Kulliniidu soo), kinnistatud keskkonnaministri 16. juuni määrusega nr 144. Tegemist on EL loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitseks moodustatud alaga. Kiviloo hoiualal asuvad järgmised elupaigatüübid: aluselised ja nõrgalt happelised liigirikad madalsood, hariliku kuusega rohundirikad Fennoskandia metsad, Fennoskandia soostunud ja soolehtmetsad. Alal kasvavad mitmed kaitsealused taimeliigid, nt Eesti soojumikas, sooneiuvaip.

Muud kaitsealused loodusobjektid: Raasiku remmelgas, Peningi mõisa park, Kiviloo mõisa park ja linnuse varemed, tiik ujuvate saartega; Aruküla lehisepuiestee (Pärna ja Lehise puiestee; Põlispuude grupp); Aruküla hiidrahn (Hellema kivi) ja Nõiakivi Kiviloo külas.

5.2 Strateegilised eesmärgid

Üldeesmärgid: keskkonnateadliku inimese ning keskkonnast hoolivate ettevõtete kujundamine. Heakorra tugevdamine järelevalve suurendamise teel. Valla haldusterritooriumil oleva maa efektiivsem kasutamine ja seal heakorra tagamine seadusandluse täpsema järgimise ning vastava informatsiooni levitamise teel. Selleks on vaja:

- taotleda vallaelanike sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks munitsipaalomandisse järgmised maa-alad: Tõhelgi külaplats, Jägala maantee äärne ala Turu tänavast Võidu tänavani ja aiamaad Tehase tee korterelamute läheduses;
- avaldada keskkonnaalased uudised valla veebilehel, olulist teavet on vajalik edastada ka kohaliku ajalehe kaudu ning infotahvlitel;
- koostada uus üldplaneering¹⁶, mille käigus saab lahendada:

---

¹⁶ Ei ole põhjust koostada enne haldusreformi osas selguse saamist.

- Raasiku piirkonna korrusmajade elanike võimaluse aiamaad kasutada;
- krossiraja kui olulise mõjuga objekti paiknemise ja mõjuala uuringud;
- kergliiklusteed kogu valla ulatuses suuremate maanteede äärtes, eriti tähtsal kohal on kergliiklusteede rajamine alevikesisestel Tallinna mnt-l Arukülas ning Tallinna mnt-l ja Tehase teel Raasikul;
- külaplatside asukohad küladele, kellel see puudub;
- koostada alevike ja lähialade üldplaneeringud
- ajakohastada valla ehitusmäärus
- uurida arvamusi Pihuvere kruusakarjääri töö lõpetamisel piirkonna (nt ujumiskohaks) välja- kujundamiseks (rekultiveerimine);
- korraldada inimeste keskkonnateadlikkuse suurendamiseks infopäevi;
- lahendada liigvee ära juhtimine Arukülas ja Raasikul;
- teavitada elanikkonda ohtudest, mida toob kaasa elektriliinidesse kasvanud kõrghaljastus;
- soodustada mahepõllumajanduse ettevõtete arenemist ja keskkonnasõbraliku mõtteviisi levikut.

6. RAASIKU VALLA EELARVESTRATEEGIA

6.1 Olukorra kirjeldus, strateegia eesmärgid ja ülesanded

Pikemaajalise jätkusuutliku arengu tagamiseks ning valla eelarve tulude/kulude parema planeerimise nimel on vajalik seada valdkonnapõhised prioriteedid erinevate investeerimisprojektide elluviimiseks ning püsikulude optimeerimiseks. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning sellesse planeeritakse kavandavate tegevuste finantseerimine. Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks ja ülesannete täitmise tarvis vajalikud rahalised vahendid saadakse valla eelarvelistest vahenditest ja/või täiendavatest eelarvevälistest ressurssidest, eelkõige kasutades Euroopa Liidu struktuurfondide vahendeid, tagamaks valla tasakaalustatud areng.

Eelarvestrateegia on aluseks iga-aastasele valla eelarve koostamisele ning annab üldised suunised ja juhised. Prognoosides toodud tulude ja kulude proportsioone on vajalik täiendavalt analüüsida eelarvete koostamise käigus. Tulude prognoos annab eelarvemahu suurusjärgu, mille alusel on võimalik vallal arenguvajadusi hinnates koostada võimalikult täpne kulude jaotus. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele, koostab omavalitsus vastavalt peatükk 4, § 20 järgi eelarvestrateegia eelseisva nelja aasta kohta. Raasiku Vallavalitsus on koostanud eelarvestrateegia vastavalt seaduses nõutud näitajatega. Põhitegevuse ja eelarve tulem on üldjuhul positiivne.

Raasiku valla eelarvestrateegia koostamine annab võimaluse vallal edaspidi strateegiat jooksvalt uuendada ning finantsvahendeid tõhusamalt planeerida. Eelkõige on eelarvestrateegia vajalik investeerimistegevuse planeerimiseks. Eelarvestrateegia koostamisel ja menetlemisel lähtutakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 ning koostatakse vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 20 ettenähtule. Eelarvestrateegia koostamisel on kasutatud Statistikaameti ja Rahandusministeeriumi ülevaateid, analüüse ja prognoose ning Rahvastikuregistri andmeid. Käesolev eelarvestrateegia kajastab valla eelarvepoliitilisi eesmärke ja tegevusi nende saavutamiseks aastateks 2018 - 2021.

Raasiku valla arengukava finantseerimisel peetakse silmas kolme omavahel seotud eelarvepoliitilist üldeesmärki:

- **konservatiivsus**, tagamaks valla arenguks vajalike kokkulepitud tegevuskulude, varaliste kohustuste ja investeeringute rahaline kate;
- **sihipärasus**, kindlustamaks kõigi valla arenguvajaduste rahastamine kasutades vallaeelarvelise osaluse sihipärasest jaotamist, sh projektipõhist kaasrahastust;
- **paindlikkus**, muutavas majanduskeskkonnas säilitada valla finantsvõimekuse jätkusuutlikkus ja eelarve tasakaal.

Valla finantsvõimekuse tagamiseks püstitatakse järgmised ülesanded:

- Valla eelarves üksikisiku tulumaksu tulubaasi suurendamiseks suunatakse jõupingutused rahvastikuregistris elukoha andmebaasi vastavusse viimisele tegelikkusele; rakendatakse vallas elavate inimeste elukoha registreerimist stimuleerivaid meetmeid; vallavalitsuse poolt osutatavate avalike teenuste pakkumine seotakse enam saaja elukohaga; toetatakse kodanikuühiskonna tugevdamist, mis suurendab elanike vastutust toimuva eest ning osalemist avalike hüvede kulude kandmisel.
- Valla eelarveliste tulude kasvatamiseks suurendatakse valla osalusega äriühingu töö majanduslikku iseseisvust. Vaadatakse üle valla omatulude kasvatamise ja teenimise võimalused.

- Valla eelarves tagatakse raha prioriteetsete projektide kaas- ja sildfinantseeringuteks, et tuua valda enam investeringuid Euroopa Liidu struktuurfondidest, Eesti ja rahvusvahelistest arenguprogrammidest, riigi- ja erasektori vahenditest. Projektipõhiselt finantseeritavate tegevuste ja meetmete tarvis tagatakse võimalusel kaasfinantseering, kuna arengutoetuste puhul on projekti omafinantseering reeglina vahemikus 5-25%, teatud juhtudel ka 50%.
- Valla eelarvest rahastamisel eelistatakse objektide kompleksset väljaehitamist ja rekonstrueerimist ülalpidamiskulude kokkuhoiduks. Samuti eelistatakse investeringute tegemisel suundi, millega kaasneb objektide väljaehitamine täismahus ja rekonstrueerimisel majandamiskulude kokkuhoid. Näiteks tänavate väljaehitamisel koos kõnni- ning kergliiklusteede ja valgustusega, hoonete rekonstrueerimisel soojakadude vähendamine, kokkuhoid info ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisest aja- ja töömahukuse vähendamise läbi jms.
- Valla eelarve koostamisel jälgitakse, et valla eelarves tegevuskulude kasv ei oleks kiirem valla eelarve kulude üldisest ning puhastulude kasvust. Lähtutakse säästliku kulutamise vajadusest; suurendatakse pikaajalise finantsplaneerimise rolli vallaeelarve koostamisel; tõhustatakse kontrolli eelarvevahendite kasutamise üle.

6.2 Eelarvestrateegia rakendamise keskkond

Eesti majandus tervikuna on viimase kümnendi jooksul läbi teinud kiireid ja muutlikke arenguid. Eesti majanduse kriisist taastumine toimus oodatust kiiremas tempos. Majanduse kasvuks on prognoositud 2017. aastal 2,4%¹⁷, mis on kõrgem kui viimaste aastate reaalne majanduskasv. Aastateks 2018 - 2021 on prognoositud majanduskasvuks 2,7 - 3,1%, kasvu olulisteks mõjutajateks nii sisenõudlus kui ka eksport.

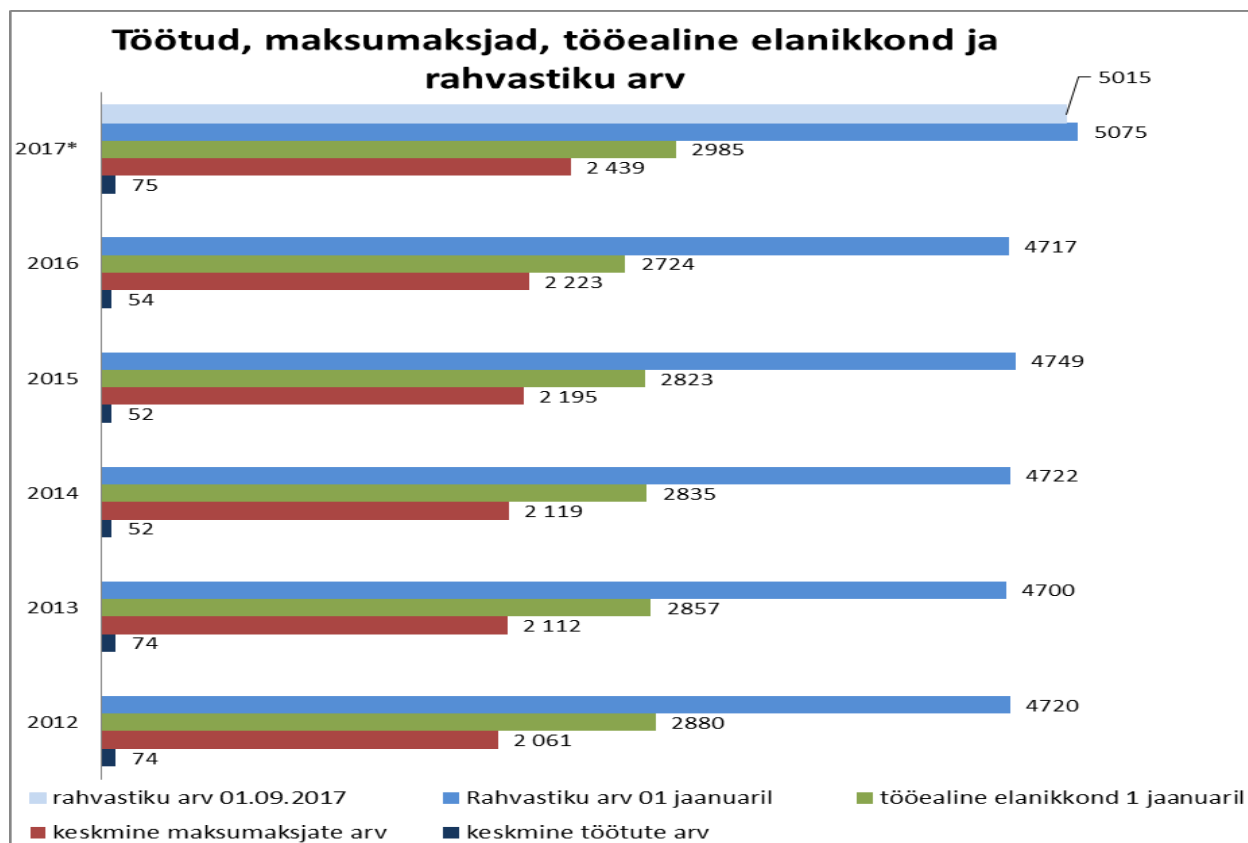
Tabel 2 Erinevad näitajad Eesti majanduse võimekusest, 2014 - 2016 tegelik ja 2017 - 2021 prognoos (allikas: Rahandusministeerium)

Näitaja	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SKP reaalkasv, %	2,1	1,1	1,6	2,4	3,1	2,8	2,7	2,7
Tarbijahinnaindeks, %	-0,1	-0,5	0,1	3,3	2,7	2,5	2,5	2,0
Tööhõive kasv, %	0,6	2,6	0,6	0,5	0,2	0,1	0	0,1
Tööpuuduse määr, %	7,4	6,2	6,8	7,8	8,9	9,5	9,6	9,6
Keskmine palk (eur)	1 001	1 065	1 144	1 211	1 272	1 340	1 411	1482
Keskmise palga reaalkasv, %	5,7	6,5	7,2	2,5	2,3	2,9	2,7	3,0
Sisemajanduse nõudlus, %	2,1	1,8	1,7	3,7	2,3	2,7	2,6	2,7
Jooksevkonto (% SKP -st)	-0,1	1,9	2,7	1,3	1,9	1,6	1,4	1,2

¹⁷ Rahandusministeeriumi kevadine majandusprognoos 2017

Tabel 3 Raasiku valla maksumaksjate arv, väljamaksed, tulumaks, töötute arv aastatel 2009 - 2017.a (allikad: Rahandusministeerium ja Statistikaamet)

Näitajad	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ¹⁸
Keskmine maksumaksjate arv	2 071	2 009	2 013	2 061	2 112	2 119	2 195	2 223	2 439
Keskmine sissetulek TSD alusel (eurot)	857	822	868	936	995	1 064	1 136	1 196	1 273
Väljamaksed füüsilistele isikutele TSD järgi (eurot)	21 309 254	19 813 347	20 972 784	23 137 803	25 207 784	27 055 207	29 927 042	31 903 112	37 260 569
Tulumaksu eraldus omavalitsusele	2 458 151	2 257 968	2 418 017	2 645 687	2 914 562	3 169 260	3 559 173	3 888 909	4 230 000
Registreeritud töötute arv aastalõpu seisuga	206	125	95	72	64	51	51	57	76
Registreeritud töötute arv aasta keskmine	161	169	107	74	74	52	52	54	75

*2017 aasta keskmised näitajad 7 kuu põhjal

Joonis 7 Töötud, maksumaksjad, tööeline elanikkond ja rahvastiku arv (allikad: Rahandusministeerium, Statistikaamet ja Rahvastikuregister)

Raasiku valla maksumaksjate ja töötute keskmiste näitajate võrdluses on näha, et trend on maksumaksjate arvu kasvule. 2017 aasta 7 kuu andmete põhjal moodustab keskmine maksumaksjate osakaal kogu valla elanikkonnast 48% (2016 aastal 47,1%, 2015 aastal 46,2% ja

¹⁸ 2017 aasta on 7 kuu andmedete põhjal

2014 aastal 44,9%). Töötute arv on saavutanud viimastel aastatel tõenäoliselt oma madalaima taseme, moodustades 2014 - 2016 aastal 1,9% tööealisest elanikkonnast. 2017 aasta 7 kuu andmete põhjal vastav näitaja on mõnevõrra kasvanud (2,5%), mille mõjutajaks on 2016 aasta töövõimereform.

Aastatel 2012 - 2016 valla tööealise elanikkonna arv vähenes, kuid käesoleva aasta 01 jaanuari seisuga on see näitaja kasvanud 9,6% võrrelduna eelmise aastaga.

2017 aasta 7 kuu andmete põhjal on maksumaksjate osakaal tööealisest elanikkonnast 81,7% ja kogu rahvast 48%. 2016 aastal moodustasid maksumaksjad valla tööealisest elanikkonnast 81,6% ja kogu valla rahva arvust 47,1%. 2015 aastal oli 77,8% tööelistest ja 46,2% kogurahvast maksumaksjaid.

Üldiselt on areng positiivne ja lubab jätkuvalt planeerida vallale stabiilselt kasvavat tulubaasi.

6.2.1 Tulud ja kulud

Tabel 4 Raasiku valla eelarve tulud, kulud ja finantseerimistehingud aastatel 2011 – 2017, eurodes (Allikas: Raasiku Vallavalitsus)

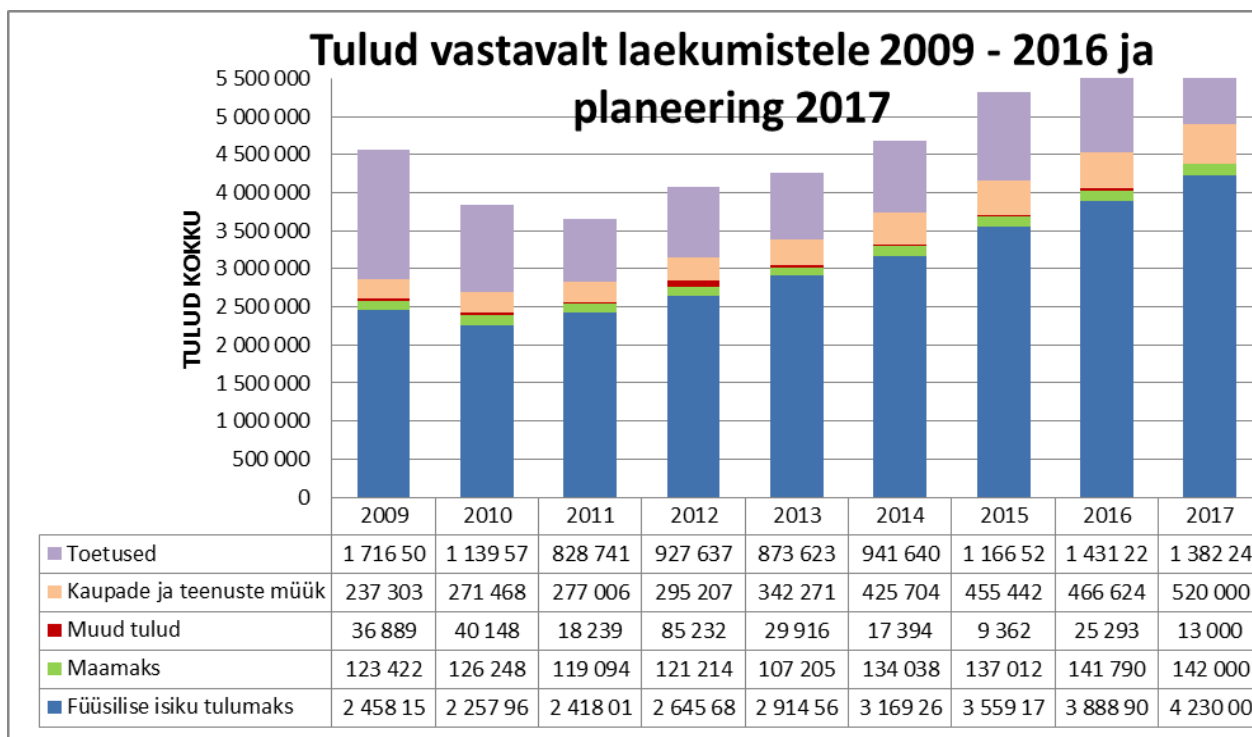
Eelarve	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Tulud	3 743 980	4 074 977	4 267 577	4 688 037	5 327 513	5 953 843	6 287 244
Kulud	3 691 934	3 737 937	3 925 049	4 248 628	4 539 227	4 846 576	5 552 433
Finantseerimistehingud	-52 046	225 940	440 940	-31 936	-123 214	- 175 569	1 633 132

*-2017 andmed on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

2016 aastal võrreldes 2015 aastaga on tulud kasvanud 11,8% (2015 aasta vastav näitaja 13,6% ja 2014 aastal 9,9%). Kulude kasv samal perioodil oli 6,8% (2015 vastav näitaja ka 6,8% ja 2014 aastal 8,2%). 2017 aasta planeeritud tulu on 5,6% suurem kui 2016 reaalne tulu ja planeeritud kulud 14,6% suuremad kui 2016 aasta reaalsed kulud. Seega on käesolevaks aastaks planeeritud kulude kasv suurem kui tulude kasv ning tulude kasv saab olema tõenäoliselt viimaste aastate madalaim.

2017 aasta finantseerimistehingutes on kajastatud olemasolevate laenude tagasimaksed ning Raasiku Põhikooli rekonstrueerimise ja juurdeehituse tarvis 2 mln laenu võtmine. Laenuleping on sõlmitud laenu tagasimakseperioodiga 10 aastat.

Valla tulubaas koosneb füüsilise isiku tulumaksu laekumistest, maamaksust, muudest tuludest (nt vee erikasutus, väärtetrahvid jms), kaupade ja teenuste müügist (nt ehituslubade riigilõivud, lasteaedade kohatasud, huvikooli õppemaksud, spordirajatiste kasutustasud jms) ja toetustest (ca 90% toetustest on eraldised riigilt hariduskulude, sotsiaaltoetuste, teehoiukulude osaliseks katmiseks). Tulusid reaalsete laekumiste põhjal kirjeldab järgmine joonis.

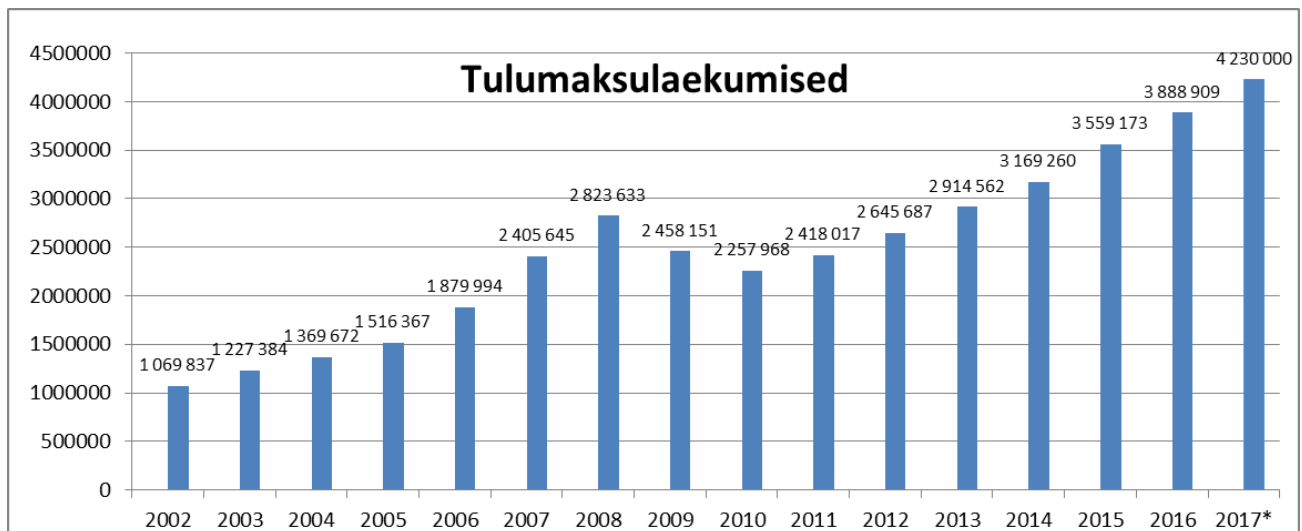

Joonis 8 Raasiku valla tulud (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Üksikisiku tulumaks moodustab Raasiku valla eelarve tuludest aastatel 2009 – 2017 keskmiselt 64%. Majanduskriisist tuleneva kogu riigi sisemajanduse koguprodukti olulise vähenemisega alates 2008.a III kvartalist langes sellega seoses ka maksude laekumine, mis oli Raasiku valla 2009. ja 2010. aasta eelarves selgelt tunda moodustades kogutuludest keskmiselt 56%. 2011 aastal maksulaekumine paranes ja moodustas 66% kogu omavalitsuse tuludest.

Tulumaksu laekumise langus oli tingitud peamiselt kolmest asjaolust: töötuse kasv, elanike sissetulekute vähenemine ja tulumaksu eraldise määra langetamine riigi poolt 11,93%-lt 11,4%-le. Tulumaksulaekumine vallale langes 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga 365 482 eurot ehk 12,9% ja 2010. aastal võrreldes 2009. aastaga 200 183 eurot ehk 8,2%. 2011. aastal hakkas tulumaksulaekumine suurenema ja võrreldes 2010 aastaga kasvas laekumine 7,0%. Kasvu põhjuseks peame töötute arvu olulist vähenemist (vt joonis 7) ja elanikkonna sissetulekute kasvule pöördumist (vt tabel 3).

2017 aastaks on planeeritud tulumaksu laekumise kasv võrreldes 2016 reaalse tulumaksulaekumisega 8,8%. Planeeritud maksulaekumise kasv tugineb olulisel määral 2016 aasta kodanikukampaania raames kasvanud elanike arvule. 2015 ja 2016 aasta tulumaksulaekumise kasvu mõjutajaks (10,8%) oli tööregistri rakendumine. Seega edasist kasvu mõjutavad ainult palgakasv, tööealise elanikkonna arv ning riigi poolne otsus tulumaksueraldusmäära muutmiseks.

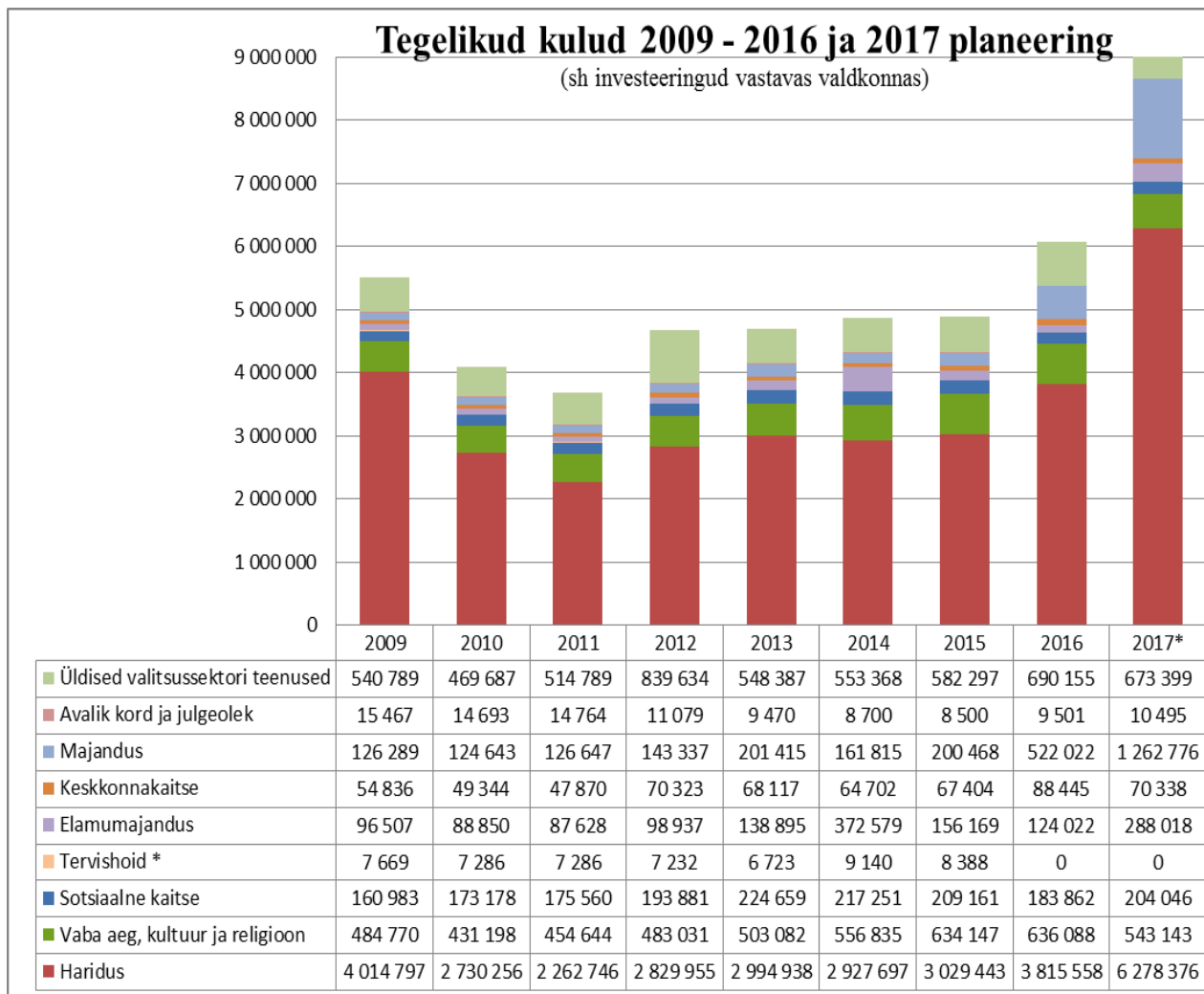

*-2017 tulumaksulaekumine on planeering ehk eelarvesse arvestatud

Joonis 9 Raasiku valla eelarvesse laekuv tulumaks aastatel 2002 - 2017 (allikas: Rahandusministeerium ja Raasiku Vallavalitsus)

Teise suure osa valla tulubaasis moodustavad toetused, mis on aastatel 2009 – 2017 keskmiselt 24% kogutuludest. Ka omatulude ehk kaupade ja teenuste müügist saadav tulu on vallale arvestusliku tähtsusega ja moodustab sellel perioodil kogutuludest keskmiselt 7%. Ülejäänud 5% tuludest moodustavad maamaks ja muud tulud (vt joonis 8).

Üldjuhul on valla tulem positiivne, mis tähendab, et põhitegevuse tulud ületavad põhitegevuse kulusid. Suurem osa eelarvehenditest kulub haridusele (lasteaiad, koolid, alates 2017 kuulub hariduse alla ka huviharidus), moodustades aastatel 2009 – 2016 keskmiselt 64% kogukuludest ja 2017 aasta plaanide kohaselt 67%. Suuruselt teine kuluartikkel on samal ajal üldvalitsemise kulu (so vallavalitsus, vallavolikogu, vallamaja), keskmiselt 12% kuludest. Kolmandal kohal on kulud vabale ajale ja kultuurile (sh kultuurimajad, raamatukogud, huvikool), keskmiselt 11% kuludest perioodil 2009 – 2016, kuid 2017 aasta plaanide kohaselt ainult 6% sest käesolevast aastast ei kuulu huviharidus sellesse valdkonda eelarve liigenduse tähenduses. Kulusid (sh investeeringud) reaalsete väljamaksete põhjal kirjeldab järgmine joonis. 2017 aasta plaanide kohaselt on oluliselt kasvanud kulud majandusele (valla teed ja tänavad), moodustades sel aastal 13% kogukuludest (2009 – 2016 keskmine 4% kuludest).

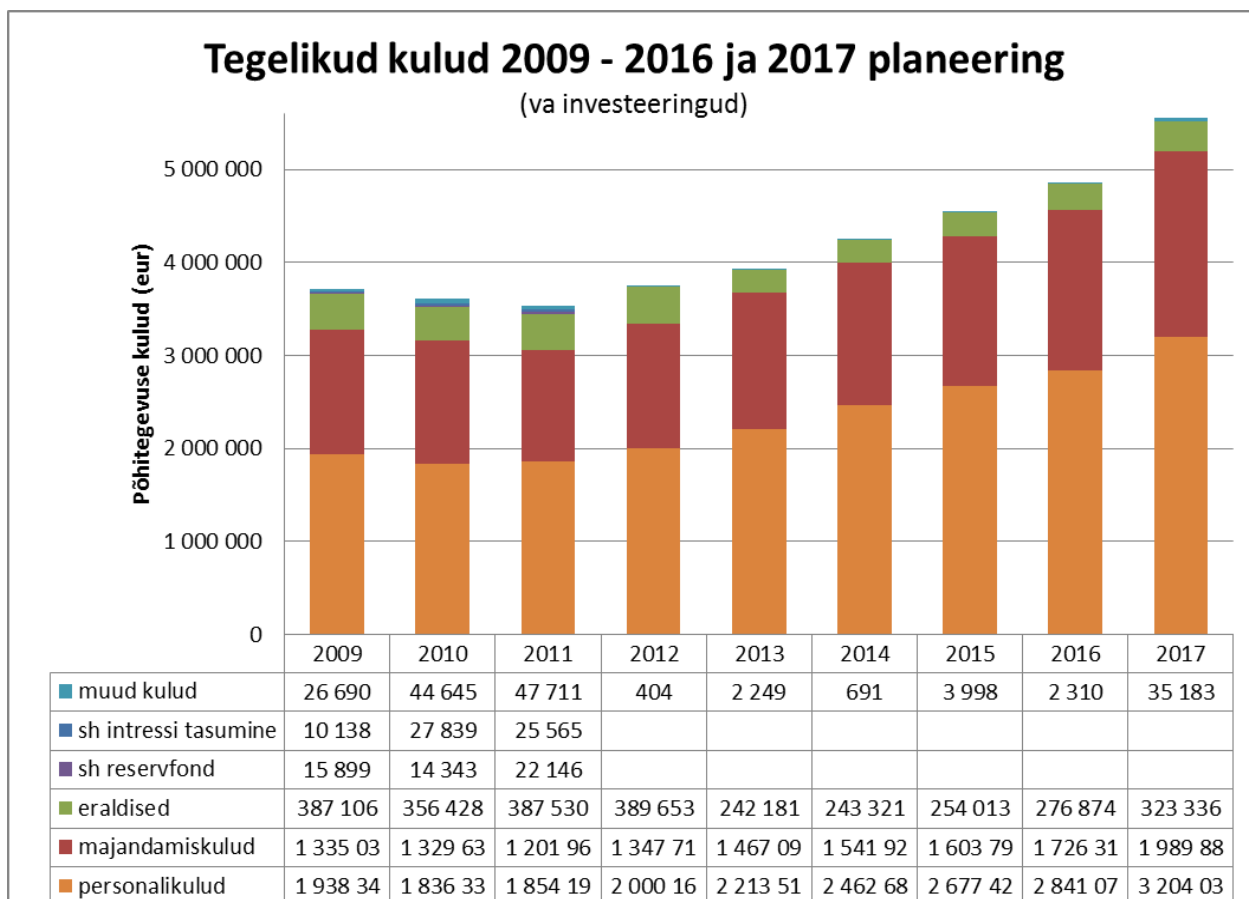
*-2017 kulud on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

* Tervisekeskuse majandamiskulud kajastatakse alates 2016 majanduse all, varasemalt Tervishoiu all

Joonis 10 Raasiku valla kulude jaotus tegevusalade järgi aastatel 2009 - 2017 (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

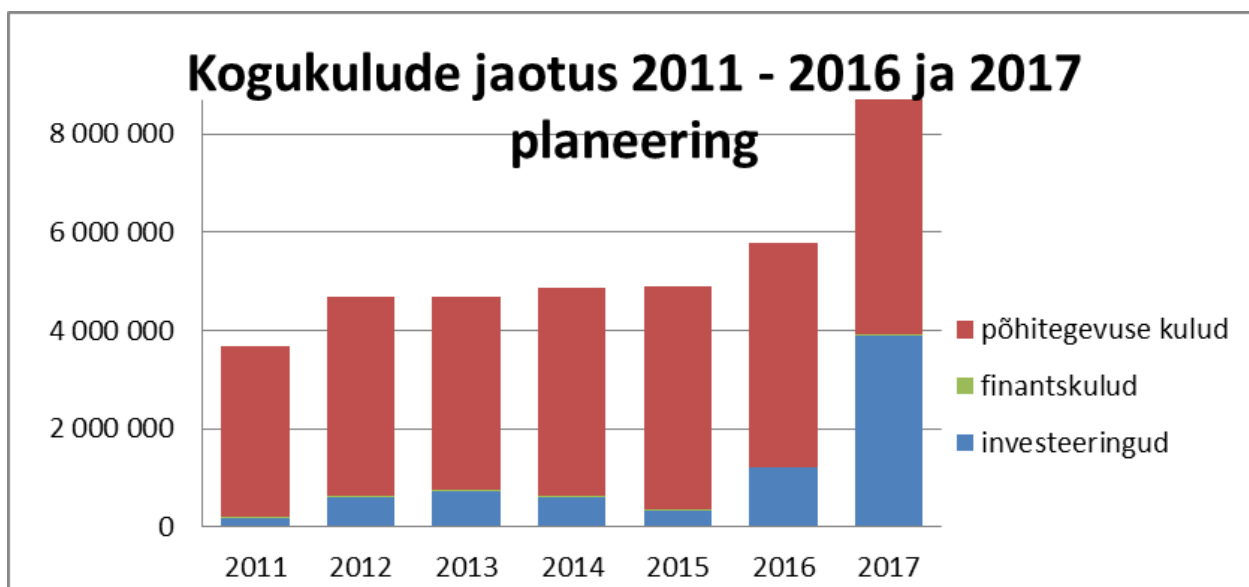
2016 - 2017 kogukulud mõjutavad oluliselt investeeringud Raasiku Põhikooli ning pargi-reisi parklate laiendamise projektid.

Majandusliku sisu järgi jaotuvad kulud personalikuludeks, majanduskuludeks, eraldisteks (so antavad toetused), muudeks kuludeks ja investeeringuteks. Loetletutest neli esimest moodustavad põhitegevuse kulud. Põhitegevuse kuludest suurima osa moodustavad personalikulud, mis on aastatel 2009 - 2017 keskmiselt 55% põhikuludest, sealjuures alates 2014 aastast moodustavad personalikulud keskmiselt 58% põhitegevuse kuludest. Majanduskulud on samal ajal keskmiselt 36%, sealjuures alates 2015 aastast keskmiselt 35%. Seega personalikulud on kasvava ja majandamiskulud langeva trendiga, mis on positiivne ressursikulu areng. Eraldised ehk toetused moodustavad samal perioodil keskmiselt 8% kogu põhitegevuse kuludest, sealjuures aastast 2013 alates keskmiselt 6%. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi kirjeldab järgmine joonis.

Joonis 11 Raasiku valla põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Investeeringuid tehakse valla omavahendite arvelt ja kaasates välisvahendeid (toetused, laenud). Aastatel 2011 – 2015 on keskmine investeeringute maht 10% kogukuludest. Aastal 2016 on investeeringute maht kogukuludest 21% ja 2017 aasta investeeringuteks on planeeritud 41% kogukuludest, millest põhiosa moodustab investeering Raasiku Põhikooli rekonstrueerimisse (so 2,3 mln ehk 58% kogu aasta investeeringutest).

Joonis 12 Raasiku valla kogukulude jagunemine (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Tabel 5 Raasiku valla investeeringud aastatel 2011 - 2017.a (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Investeeringu objekt		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2017 investeering
ÜLD	Osakapitali suurendamine (Raven OÜ); Raasiku Soojus OÜ osak						80 012	0	
	Vallavalitsuse hoone ja inventar		4 790		22 640	23 612	20 081		
	Aruküla terviserada		12 440	3 511	5 000	8 650	4 453	5 000	parkla rajamine
	Vallasõidukid						2 764		
	Raasiku Tervisekeskus							39 804	katusevahetus
	Sotsiaalkorterid					8 388			
TARISTUD	Vallateed	31 995	47 802	83 248	66 357	56 717	57 170	158 000	
	Veevarustus ja liigvesi			22 247	245 296	14 187	24 304	40 000	Kulli veepumpla soetus
	Tänavavalgustus	4 779						100 000	KIK rek.toetuse omafin
	Raasiku aleviku mänguväljak				5 000				pargi reisi parklad/teed (KIK), Raasiku
	Parklad ja kergliiklusteed						154 694	903 439	kergliiklustee (EAS),
KOOLID	Huvikool Pääsulind	9 594		4 276		37 388	18 224	10 589	jalgrattaparkla
	Pikavere Mõisakool	6 394	80 218	44 744	84 230		68 601		
	Aruküla Põhikool	3 315			23 297	7 125	5 769	210 000	juurdeehituse ja staadion
	Raasiku Põhikool	77 314	212 734	12 600	13 427	93 656	691 151	2 247 000	juurdeehitus ja spordihoone
LASTE- AIAD	Aruküla Lasteaed Rukkilill	36 775	225 172	91 929	44 822	49 312	31 834	53 734	rühma ja saali remont
	Raasiku Lasteaed Oravake		15 120	440 891	70 846		6 416	2 200	varikatus
RAHVAMAJAD, RAAMATUKOG UD	Aruküla Rahvamaja				6 000			15 000	saali põrand/lava
	Raasiku Rahvamaja	6 366	4 862	15 000	13 958	39 564	15 428	102 000	soojustamine
	Aruküla Raamatukogu					4 320	20 541	17 059	remont
KOKKU		176 532	603 138	718 446	600 873	342 920	1 201 440	3 903 825	

*-2017 investeeringud on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

6.2.2 Laenude teenindamine

Käesoleva eelarvestrateegia koostamise ajaks on Raasiku vallal teenindada laene kogusummas ca 2,7 mln eurot.

Laenujäägist moodustab suurima osa ehk 71,8% Raasiku Põhikooli renoveerimise ja juurdeehituse finantseerimislaen, mis on võetud 2017 aastal. Raasiku Lasteaia renoveerimise ja juurdeehituse finantseerimislaen moodustab laenujäägist 12,3% ja valla veemajandusprojekti osakaal on 8,9% kogu tänasest laenukoormusest. Aruküla Põhikooli renoveerimise-juurdeehituse laenujäägi osakaal on 2,6% ja see laen saab finantseerijale tasutud vähem kui aasta pärast ehk juunis 2018. Ülejäänud 4,4% laenukoormusest moodustavad Aruküla liigvee ära juhtimise projekti omafinantseerimise osa ja 2015 aastal liisingusse võetud vallabussi finantseerimine.

Tabel 6 Raasiku valla laenude ja liisingute maksegraafik 2015 - 2031.a. Tabelis kajastatud intressimaksed alates 2017 aastast muutuvad vastavalt euribori muutusele.

Aasta	Põhiosa tagasimaksed	Intressimaksed ¹⁹	Laenu põhiosa jääk aasta lõpus
2015	176 214	13 765	1 058 123
2016	175 575	9 969	882 547
2017	366 866	19 610	2 515 681
2018	334 206	15 491	2 181 475
2019	292 523	15 044	1 888 952
2020	283 629	15 665	1 605 323
2021	281 806	12 489	1 323 517
2022	281 806	11 338	1 041 711
2023	281 806	10 187	759 905
2024	229 306	9 394	530 599
2025	218 228	9 072	312 371
2026	217 222	8 861	95 149
2027	27 222	8 652	67 927
2028	17 222	744	50 705
2029	17 222	532	33 483
2030	17 222	323	16 261
2031	16 261	113	0

6.3 Vallaeelarve prognoos aastateks 2018 - 2021

6.3.1 Tulude prognoos

Käesolevas eelarvestrateegias on põhitegevuse tulude osas välja toodud maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadud toetused tegevuskuludeks ja muud tegevustulud. See on vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §7 liigendusele. Tulud on prognoositud jälgides valla statistilisi näitajad (elanikkonna arv ja tulud, töötute arv) ja Rahandusministeeriumi 2017 kevadprognoosijärgset SKP kasvu. Lisaks mõjutab tulusid Tulumaksuseaduse muudatus, mille kohaselt suureneb 2018 aastal omavalitsustele eraldatava tulumaksu määr 0,24%; 2019 aastal täiendavalt 0,04% ja 2020 lisandub veel 0,03% ehk saab olema 11,91% üksikisiku brutotulust alates 2020 aastast.

Sellest tulenevalt on prognoositud vallale põhitegevuse tulude kasvuks 2018.a 6,1%, 2019.a 6,4%, 2020.a 6,5% ja 2021.a 6%. Tulude kasvuallikana on lisaks tulumaksu eraldusmäära kasvule arvestatud eelkõige valla maksumaksjate sissetulekute kasvu nii nagu Rahandusministeerium on prognoosinud keskmise palga kasvu.

Suurima osa tulubaasis moodustabki valda sisse registreeritud elanike sissetulekute tulumaksueraldis, mis moodustab 2017 aastal 66% valla kogutuludest. 2018 aastaks on planeeritud valla tuludesse tulumaksulaekumisi 8% enam kui 2017 aasta eelarvesse planeeritud, moodustades 67,6% kogu planeeritud tulust. Teine oluline osa tuludes on toetus- ja tasandusfond,

¹⁹ Tegelikud intressimaksed võivad vähesel määral tulenevalt EURIBOR muutusest

mis moodustab keskmiselt 2017 aastal 22% kogutuludest. 2018 aastaks on see tulueelarve osa planeeritud 22,2% tuludest, kuna lisandunud on täiendavad riigipoolt toetatavad tegevused. Kaupade ja teenuste müügitulule kasvu pole planeeritud.

Tabel 7 Tulumaksu laekumised ja prognoos (allikas: Rahandusministeerium ja Raasiku vallavalitsus)

	2013	2014	2015	2016	2017*	2018	2019	2020	2021
Maksumaksjate arv	2112	2119	2195	2223	2439	2407	2452	2498	2545
Maksumaksjate arvu muutus	2,5%	0,3%	3,6%	1,3%	9,7%	-1,3%	1,9%	1,9%	1,9%
Maksumaksja sissetulek	995	1 064	1 136	1 196	1 273	1 336	1 408	1 482	1 557
Maksumaksjate sissetuleku muutus ²⁰	2,3%	6,9%	6,8%	5,3%	6,4%	5,0%	5,4%	5,3%	5,1%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	25 207 784	27 055 207	29 927 042	31 903 112	37 260 569	38 589 024	41 428 992	44 424 432	47 550 780
Väljamaksete muutus	8,9%	7,3%	10,6%	6,6%	16,8%	3,6%	7,4%	7,2%	7,0%
Tulumaksu laekumine	2 914 862	3 169 260	3 559 173	3 888 909	4 230 000	4 568 940	4 921 764	5 290 950	5 663 298
Tulumaksu laekumise muutus	10,2%	8,7%	12,3%	9,3%	8,8%	8%	7,7%	7,5%	7,0%
Tulumaksu laekumiste ja sissetulekute suhe	11,6%	11,7%	11,9%	12,2%	11,4%	11,8%	11,9%	11,9%	11,9%

*-2017 märgitud andmed 7 kuu TSD-de ja Raasiku valla eelarve (planeeringu) põhjal

Tulumaksu prognoosimine põhineb kolme eelduse prognoosimisel: maksumaksjate arvu muutus, sissetulekute kasv ning tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe. Maksumaksjate arv on vallas olnud küllaltki ühesugune v.a 2017 aasta, mil maksumaksjate arv kasvas 9,7%. Samal ajal tuleb arvestada, et tavapäratult suur rahvaarvu kasv oli tingitud Haldusreformist ja kodanikukampaaniast ning eelarvestrateegia koostamise ajaks on aasta algusega võrreldes rahvaarv vähenenud 60 elaniku võrra.

Eelarvestrateegias on 2018 aastaks prognoositud maksumaksjate arvu vähenemine, lähtudes 01.09.2017 elanike arvust ja 2017 aasta 7 kuu keskmisest maksumaksjate arvu ja sama aasta

²⁰ Rahandusministeeriumi kevad 2017 majandusprognoosi andmed 2018 - 2021

1.jaanuari rahvaarvu suhtest. Alates 2019 aastast on kasvu aluseks perioodi 2013 – 2016 keskmine muutus.

Rahandusministeeriumi baasstsenaariumi järgi on oodata järgmiseks aastaks 5%-list brutopalkade kasvu. Edasised tulumaksulaekumiste prognoosid kuni aastani 2021 on samuti kasvuga lähtuvalt Rahandusministeeriumi kevadisele majandusprognoosile (vt tabel 7).

6.3.2 Kulude prognoos

Raasiku valla kulude prognoosimisel esimene oluline kriteerium on kulude ja tulude tasakaalu hoidmine. Teine eesmärk on püüda säilitada positiivne põhitegevuse tulem, ehk hoida kulud tuludest madalamal. Seeläbi suudame tagada piisava investeerimisvõime (sh. omafinantseering arendusprojektideks, mis kasutavad erinevaid toetusrahasisid) ja laenude teenindamise suutlikkuse. Käesolevas eelarvestrateegias on põhitegevuse kulude osas välja toodud antavad toetused tegevuskuludeks ja muud tegevuskulud sh. personalikulud, majandamise kulud ja muud kulud. See on vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse peatükk 2 § 1 liigendusele.

Põhitegevuse kulud on planeeritud 2018 aastal summas 5 782 058 eurot, mis on 2017 aasta kulueelarvest 5% suurem. 2017 aastaks planeeritud kulud on sellele eelnevast aastast 13,5% suuremad. Aastal 2016 ja 2015 kasvasid kulud eelneva aastaga võrreldes 7%.

2017 aasta kulude kasvu suurimaks mõjutajaks on haridustöötajate tavapärasest suurem palgakasv.

Põhitegevuse kuludes personalikulude planeerimisel 2018 aastaks on lähtutud 2017 aasta palgatasemest ja koosseisudest, mida on korrigeeritud samuti 5% kasvuga. Palgaeelarve kasv on planeeritud katmaks alampalga tõusust tingitud palgakasvu ning mõningal määral ka ülejäänud palkade korrigeerimist.

2018 aasta põhitegevuse tulemiks on planeeritud eelarvestrateegias summa 977 142 eurot, millest kaetakse laenude intressi- ja põhiosade maksed ning investeerimistegevuse omaosalused.

Investeeringuid 2018 - 2019 aastaks on planeeritud kogusummas 5 mln eurot. Suuremad investeeringud on järgmistel aastatel Raasiku Põhikooli Spordihoone ehitamine, Aruküla Põhikooli juurdeehitus ja koolistaadioni rajamine. Toetuste abil planeeritavad investeeringud järgmistel aastatel on Raasiku aleviku kergliiklustee rajamine (EAS), tänavavalgustuse rekonstrueerimine (KIK) ja Aruküla aleviku ühiskanalisatsioon (KIK). Toetuste abil planeeritavad investeeringud sisaldavad valla omavahendite osa (ca 20% investeeringust) ja toetuse osa.

Seega, kui nimetatud investeeringuprojektid abikõlblikuks ei osutu, on võimalik plaanitu täita vaid osaliselt. Kõik investeeringud projektide lõikes on toodud Lisa 1 tabelis.

Tabel 8 Põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk põhitegevuse tulem aastatel 2015 – 2021

Põhitegevus	2015.a	2016.a	2017.a	2018.a	2019.a	2020.a	2021.a
	täitmine	täitmine	eelarve	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
TULUD	5 327 513	5 953 843	6 370 458	6 759 200	7 191 412	7 658 867	8 118 558
Muutus	13,6%	11,8%	7,0%	6,1%	6,4%	6,5%	6,0%
KULUD	4 539 227	4 846 576	5 499 982	5 782 058	6 069 085	6 370 465	6 686 913
Muutus	7,3%	6,8%	13,5%	5,1%	5,0%	5,0%	5,0%
TULEM	788 286	1 107 268	870 476	977 142	1 122 327	1 288 402	1 431 645
Muutus	71,9%	40,5%	-21,4%	12,3%	14,9%	14,8%	11,1%
Omafinantseerimise võimekus	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

Kohaliku omavalitsus finantsjuhtimise seaduse §33 lõike2 alusel on põhitegevuse tulemi lubatav väärtus 0 või positiivne.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja peegeldab põhitegevuse tulemit suhtarvuna, mis arvutatakse põhitegevuse tulude ja kulude suhtena.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja loetakse heaks kui see on arvnäitaja 1 või üle ühe. Raasiku valla vastav näitaja perioodil 2018 – 2021 on jätkuvalt positiivne, keskmiselt 1,2 (vt tabel 8).

6.3.3 Likviidsed varad ja kohustused

Põhitegevuse tulemi ja investeerimistegevuse kogusumma moodustab eelarve tulemi. Tulenevalt suurematest planeeritud investeeringutest 2017 ja 2018 aastal, kujuneb eelarvetuleml neil aastatel negatiivseks. Eelarve tasakaalu saavutamiseks kasutame kahe komponendi koosmõju: likviidsete varade jäägi vähenemine ja kohustuste suurenemine ehk laenude võtmine.

Tabel 9 Ülevaate eelarvestrateegia perioodil prognoositavatest rahavoogudest

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Põhitegevuse tulemi	788 286	1 107 268	870 476	977 142	1 122 327	1 288 402	1 431 645
Investeerimistegevus	-311 771	-951 134	-3 170 915	-3 008 200	-1 002 300	-119 500	-18 500
Eelarve tulemi	476 515	156 134	-2 300 439	-2 031 058	120 027	1 168 902	1 413 145
Kohustuste võtmine	53 000	0	2 000 000	2 400 000	500 000	0	0
Kohustuste tasumine	-176 214	-175 569	-366 868	-335 000	-535 000	-535 000	-535 000
Likviidsete varade jääk aasta lõpuks	693 015	673 580	6 273	40 215	125 242	759 144	1 637 289

6.3.4 Investeerimistegevus

Põhitegevuse tulemi summa näitab, millises ulatuses on võimalik teostada investeeringuid (põhivara soetust) jooksva aasta omavahendite arvel. Tegelikult lisanduvad investeeringute allikana põhivara müük, saadud ja antud investeeringute sihtfinantseerimise vahe, osaluste ja aktsiate müügi ja soetuse vahe, tagasilaekuvate ja antavate laenude vahe (lubatud ainult sõltuvale üksusele) ja finantstulude ja kulude vahe. Nimetatud komponendid kokku moodustavad investeerimistegevuse kogusumma.

Tabel 10 Arengukava elluviimise perioodi planeeritud investeeringud, kavasse lisamise aasta investeering vastava aasta prioriteetsuse järjekorras:

Jrk	Arengukavasse lisamise aasta	Investeeringu nimetus	EA strateegiasse planeeritud investeering	Teostatuks tunnistamise aasta
1	2013	Raasiku Põhikooli rekonstrueerimine ja juurdeehitus	2015 - 2017	2017
2	2013	Aruküla Põhikooli staadioni rekonstrueerimine	2018	Projekt 2014
3	2013	Pikavere Lasteaed-alkkooli maja katuse remont	2015 - 2016	2016
4	2013	Aruküla Lasteaia ruumide remont		regulaarne
5	2013	ÜVK arendamise kava investeeringud (iga-aastased)	2015 - 2019	
6	2013	Aruküla ja Raasiku rahvamajade remont	2015 - 2017	2015 Raasiku RM katus
7	2013	Teede ja tänavavalgustuse inventariseerimine	2015	Osaliselt 2015
8	2013	Teed sh kergliiklusteed (iga-aastane)	2016 - 2017	
9	2013	Aruküla mõisahoone renoveerimine	2018 (katus)	
10	2013	Raasiku Vallamaja remont	2015 - 2016	2015 pandus; 2016 vihmavee-süsteem
11	2013	Raasiku tervisekeskuse hoone katuse remont	2017	2017
12	2013	Raasiku staadioni jooksuringi asfalteerimine ja tartaankattega katmine	2015	2015
13	2013	Pikavere kooli kõrvalhoone renoveerimine		
14	2013	Tänavavalgustuse renoveerimine alevikes	2018-2019 (KIK toetusega)	
15	2015	Aruküla ja Raasiku alevike raudteepeatuste parklate juurdeehitus	2016 - 2017	2017
16	2015	Aruküla aleviku kergliiklustee ühendamine raudteeparklaga	2016 - 2017	2017
17	2015	Raasiku aleviku kergliiklustee	2016 - 2017 (EAS toetusega)	
18	2015	Raasiku Rahvamaja sillutise remont		2016
19	2015	Aruküla Raamatukogu lugemissaalide remont	2016 - 2017	2017
20	2015	Aruküla Lasteaia territooriumit ümbritseva aia renoveerimine	2016	2016
21	2015	Aruküla Lasteaia ja Kultuurimaja vahelise jalgte ehitus		
22	2015	Aruküla Põhikooli ja Lasteaia lähiste kergliiklustee rajamine (Põllu tn-lt Jaama/Suvila/Harju ristmikuni)		2017
23	2015	Piksekaitset Aruküla ja Pikavere mõisahoonele	2015 - 2016	2016
24	2016	Aruküla Põhikooli laiendamine	2017-2018	
25	2016	Raasiku aleviku liigveeprobleemi lahendamine	2017 (projekt)	
26	2016	Raasiku Rahvamaja välisfassaadi rekonstrueerimine	2017	
27	2016	Kaasaegse jäätmejaama rajamine		
28	2017	Raasiku Põhikooli Spordihoone	2018	
29	2017	Aruküla aleviku ühiskanalisatsioon	2018-2019 (KIK toetusega)	
30	2017	Sotsiaalimaja (korterid)		

Eelarvestrateegias kajastatud laen 2018 aastal 2,4 mln eurot ja 2019 aastal 0,5 mln eurot, kokku täiendavaid laenuvõtmise 2,9 mln eurot, mis on planeeritud Raasiku Põhikooli Spordihoone ehitamiseks, Aruküla Põhikooli juurdeehituse ja spordiväljaku rajamiseks.

Eelarvestrateegias on planeeritud aastatele 2018 – 2019 0,3 mln eurot Aruküla aleviku ÜVK rajamiseks ja 1 mln tänavavalgustuse rekonstrueerimiseks. ÜVK projektile on toetustaotlus esitatud Raven OÜ poolt ja tänavavalgustuse rekonstrueerimise toetustaotlus esitatakse eeldatavalt 2018 aasta alguses.

Lisaks, tulenevalt KREDEX projektitoetuse meetme avanemisest 2017 aasta lõpus, on lisatud investeeringuobjektina Tabelisse 10 uus sotsiaalmaja, mis on esialgselt planeeritud rajada Raasikule Nurme tänavale tänase amortiseerunud sotsiaalkorteritega maja asemele. Investeeringu summat eelarvestrateegias pole kajastatud, kuna planeeritud tegevuskava kohaselt alustame toetustaotluseks vajalike eeltöödega 2018, mille tulemusel selgub eeldatav investeeringumaksumus. Toetuse realiseerumisel ja vajalike rahaliste vahendite olemasolul realiseerime projekti 2019 aastal.

Raasiku valla 2017 aasta netovõlakoormus on aastaelarve kohaselt 2,5 mln eurot ehk 39,4%. 2018 aasta netovõlakoormuseks on planeeritud 4,5 mln eurot, mis moodustab 67,2% planeeritavatest tuludest, mis on eelarvestrateegiaperioodi kõrgeim laenukoormusega aasta. Kuna omavalitsustele ei kehti enam 60% netovõlakoorma ülemmäära nõue, siis on planeeritud laenuvõtmise mahud õigusaktidega kooskõlas. Küll aga tuleb jälgida laenude teenindamise võimekust ehk tagada piisavalt vahendeid laenude põhiosade ja intresside maksmiseks.

Eelarvestrateegia arvulised näitajad on toodud lisa 1 tabelites.

7. T

8. EGEVUSTE JA INVESTEERINGUTE KAVAD AASTATEKS 2013-2020

8.1 Tegevuste kava

HARIDUS, KULTUUR, SPORT JA NOORSOOTÖÖ

Jrk.	Tegevus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Laste päevahoiuteenuse soodustamine ja toetamine	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Toetus Kurgla krossirajale, kui on selged maaomandi ja keskkonnaküsimused	X	X	X					
3	Matkaradade arendamine: valla matkarada, Paraspõllu virtuaaltuur	X	X						
4	Vallasisese küsitluse läbiviimine noorte soovide kaardistamiseks; noorsootöö kvaliteedi hindamismudeli rakendamine. Kooliruumide otstarbekam kasutamine vaba aja tegevusteks huvihariduse näol õhtuti. Koolide huvijuhtide, noortekeskuste töötajate ja kolmanda sektori koostöö arendamine.	X	X	X	X				
5	Külaliikumise soodustamine ja toetamine, et igal külal oleks vanem, toimiv külaselts ja kehtiv arengukava	X	X	X	X	X	X	X	X
6	Raasiku Raamatukogu ja Raasiku Põhikooli raamatukogu ühendamine					X			

SOTSIAALHOOLEKANNE, TERVISHOID JA LASTEKAITSE

Jrk.	Tegevus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Dementsete vanurite ja eakate päevahoiuks ning hooldekodude rajamiseks võimaluste otsimine	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Töökoha loomine psühholoogile ja teisele sotsiaalpedagoogile vallavalitsuse koosseisus	X			X				
3	Invatransporditeenuse arendamine	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Osalise koormusega perearsti koha täitmine/uue nimistu taotlemine								
5	Pereterapeudi teenuse jätkuv sisseostmine vallavalitsuse kaudu	X	X	X	X	X	X	X	X
6	Tugiisiku teenuse väljatöötamine ja rakendamine puuetega lastele ja lastega peredele; vajadusel ja võimalusel tugiisiku töölevõtmine	X	X	X	X	X	X	X	X
8	Aruküla perekeskuse (Piiri tn 12) baasil lapsevanematele koolituste ja õpitubade korraldamine, riskiperedele tugi- ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse pakkumine	X	X	X	X	X	X	X	X
9	Sotsiaalkeskuse (või perekeskuse) baasil kriisiolukorras olevatele lastele ajutise varjupaiga võimaldamine	X	X	X	X	X	X	X	X
10	Kasuperede leidmine ja vajadusel koolitusele suunamine	X	X	X	X	X	X	X	X

TEHNILINE TARISTU, SELLE KORRASHOID JA ARENDAMINE

Jrk.	Tegevus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Soojamajanduse arengukava, sh vallale kuuluvate hoonete energiaauditite koostamine	X	X	X	X	X			
2	Infotahvlite korrastamine ja paigaldamine küladesse ning alevikesse koostöös külaseltside ning ettevõtetega	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Teede ja tänavavalgustuse inventariseerimine			X	X	X			
4	„Tänavavalgustuse rekonstrueerimine toetuse abil“ võimaluste väljaselgitamine, projektis osalemine					X	X		

MAAKASUTUS, PLANEERIMINE JA KESKKOND

Jrk.	Tegevus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Läbirääkimised teisel pool vallapiire asuvate küladega nende liitumiseks Raasiku vallaga – laheneb Haldusreformi käigus	X			X	X			
2	Teenuste ja koostöö arendamine erasektoriga: tankla, pangakontor/pangaautomaat, kaugtöövõimaluste edendamine jm	X	X	X	X				
3	Tegevused elanikkonna säilitamiseks ja suurendamiseks (vallakodaniku kampaania, vallakodanike teadlikkuse tõstmine jms) vallas	X	X	X	X				
4	Vallas loodushoidliku liikumise ja jäätmemajade vajalikkuse propageerimine. Toetuse rakendamine küladele ning korteriühistutele jäätmemajade ehitamiseks	X	X	X	X	X	X	X	X
5	Mälestusmärkide, alleede ja haljasalade heakorrastamine, vajadusel selleks projektide koostamine ja toetuste taotlemine	X	X	X	X	X	X	X	X
6	Vallasise „Kauni kodu“ konkursi korraldamine ja iga-aastane läbiviimine	X	X	X	X	X	X	X	X
7	Registrite loomine ja pidamine: kalmisturegister ja koerte-kasside register	X	X	X	X	X	X	X	X
8	Parkmetsade korrastamiseks metsakorralduskavade tellimine	X	X						
9	Uue üldplaneeringu koostamine koos keskkonnamõtjude hindamisega	X	X				X		
10	Liigveeprobleemide lahendamised		X	X	X	X			
11	Kaasaegse jäätmejaama toetuste abil rajamise võimaluste väljaselgitamine				X				

8.2 Investeeringute kava

HARIDUS, KULTUUR, SPORT JA NOORSOOTÖÖ

Jrk.	Investeering	2013	2014	2015	2016	2017-2020	Maksumus	Rahastamis- allikad
1	Raasiku valla hoonestatud kinnisvara korrashoiu kava iga-aastane elluviimine	X	X	X	X	X		
2	Raasiku Lasteaed Oravake juurdeehituse ehitamine	X	tehtud				433 361	Laen, omavahendid
3	Pikavere Lasteaed-Algkooli maaküttesüsteemi väljaehitamine	X	tehtud				96 600	KIK 25 800 + omavahendid
4	Aruküla Lasteaed Rukkilill välisfassaadi soojustamine, rühmaruumide remont	X	tehtud	X	X	X		Fondid, EAS omavahendid
5	Raasiku Põhikooli juurdeehituse ehitamine ja olemasoleva koolihoone rekonstrueerimine		Juurdeehituse projekt valminud		ehitusega alustatud	Juurdeehitus /rekonstrueerimine jätkub	I etapp 2,06 mln (va sisustamine)	Laen + omavahendid
6	Aruküla Põhikooli staadioni ja liuvälja projekteerimine ja ehitamine		Projekt valminud			X		Fondid; omavahendid
7	Terviseradade väljaehitamine Arukülas, Pikaveres ja Raasikul	X	X	X	X	X		Fondid; omavahendid
8	Raasiku staadioni jooksuringi asfalt- ja tartaankatte paigaldamine			Teh- tud			77 000	omavahendid
9	Aruküla Lasteaed Rukkilill piirdeaia väljavahetamine				X		15 727	omavahendid
10	Raasiku Rahvamaja fassaadi rekonstrueerimine					X		
11	Aruküla Põhikooli laiendamine					X		
12	Mõisahoonete piksekaitset				X		12 054	omavahendid
13	Pikavere LAK maja katuse vahetus ja katusealuse soojustamine				X		56 312	omavahendid
14	Aruküla raamatukogu remont			X	X	X		omavahendid
15	Raasiku Rahvamaja katuseremont ning sillutise ja vihmaveesüsteemi uuendamine			X	X		46 453	omavahendid

SOTSIAALHOOLEKANNE, TERVISHOID JA LASTEKAITSE

Jrk.	Investeering	2013	2014	2015	2016	2017-2020	Maksumus	Rahastamis- allikad
1	Probleemsete perede tarvis sotsiaalkorterite remontimine	X	X	X	X	X		omavahendid
2	Sotsiaalmaja väljaarendamine Raasikul	X	X	X		X		omavahendid
3	Aruküla perekeskuse ruumide (Piiri 12) väljaehitamine projektitoetuste abil	X	X	X		X		PRIA omavahendid

TEHNILINE TARISTU, SELLE KORRASHOID JA ARENDAMINE

Jrk.	Investeering	2013	2014	2015	2016	2017-2020	Maksumus	Rahastamis- allikad
1	Raasiku valla ÜVK arendamise kava iga-aastane elluviimine	X	X	X	X	X		Raven, omavah
2	Raasiku valla teehoiukava iga-aastane elluviimine	X	X	X	X	X		Riigieelarve, omavahendid
3	Raasiku veetorni projekteerimiseks ja konserveerimiseks või rekonstrueerimiseks rahaliste võimaluste leidmine	X		X		X		Fondid
4	Aruküla ja Raasiku alevike kergliiklusteede rajamine		X	X	X	X		KIK, PKT, omavahendid
5	Pargi-reisi parklate laiendamine/rajamine				X	X		KIK, omavahendid
6	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine (koos abiraha saamisega)					X		KIK, omavah.

MAAKASUTUS, PLANEERIMINE JA KESKKOND

Jrk.	Investeering	2013	2014	2015	2016	2017-2020	Maksumus	Rahastamis- allikad
1	Parkide korrastamiseks projektide tellimine, projektijärgne rajamine	X	X	X	X	X		omavahendid
2	Liigvee eemaldamiseks kuivendussüsteemide projekteerimine ja väljaehitamine	X	Tehtud I etapp Arukülas	X	I etapp Raasikul	X		omavahendid, KIK
3	Uue üldplaneeringu koostamine koos keskkonnamõjude hindamisega	15 000				X	ca 30 000	omavahendid
4	Jäätmejaama rajamine					X		KIK, omavah.

Lisa 1 Eelarvestrateegia tabelid

Tabel 1 Raasiku valla eelarvestrateegia aastani 2021

RAASIKU VALLAVALITSUS	2016 tegelik	2017 eeldatav täitmine	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	5 953 843	6 370 458	6 759 200	7 191 412	7 658 867	8 118 558
Maksutulud	4 030 699	4 372 000	4 715 200	5 072 412	5 446 117	5 823 120
<i>sh tulumaks</i>	3 888 909	4 230 000	4 568 940	4 921 764	5 290 950	5 663 298
<i>sh maamaks</i>	141 790	142 000	146 260	150 648	155 167	159 822
<i>sh muud maksutulud</i>						
Tulud kaupade ja teenuste müügist	466 624	520 000	521 000	521 000	536 000	536 000
<i>sh laekumised haridusasutuste maj.tegevusest</i>	323 846	380 000	400 000	400 000	410 000	410 000
<i>sh laekumised kultuuriasutuste tegevustest</i>	39 127	40 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>sh laekumised elamu ja kommunaalmaj.tegevusest</i>	12 396	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
<i>sh üüri- ja renditulu</i>	79 748	60 000	80 000	80 000	85 000	85 000
<i>sh riigilõivud</i>	9 957	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
<i>sh muude kaupade ja teenuste müük</i>	1 551	0	0	0	0	0
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 431 227	1 465 458	1 510 000	1 585 000	1 663 750	1 746 438
<i>sh toetusfond (lg 2)</i>	1 199 344	1 406 541	1 500 000	1 575 000	1 653 750	1 736 438
<i>sh muud saadud toetused tegevuskuludeks</i>	231 883	58 917	10 000	10 000	10 000	10 000
Muud tegevustulud	25 293	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Põhitegevuse kulud kokku	4 846 576	5 499 982,46	5 782 058	6 069 085	6 370 465	6 686 913
Antavad toetused tegevuskuludeks	276 874	325 741	342 028	359 130	377 086	395 941
Muud tegevuskulud	4 569 701	5 174 241	5 440 029	5 709 956	5 993 378	6 290 972
<i>sh personalikulud</i>	2 841 074	3 223 631	3 384 812	3 554 053	3 731 755	3 918 343
<i>sh majandamiskulud</i>	1 726 318	1 917 826	2 013 717	2 114 403	2 220 123	2 331 129
<i>sh muud kulud</i>	2 310	32 785	41 500	41 500	41 500	41 500
Põhitegevuse tulem	1 107 268	870 476	977 142	1 122 326	1 288 403	1 431 645
Investeeringistegevus kokku	-951 134	-3 170 915	-3 008 200	-1 002 300	-119 500	-18 500
Põhivara müük (+)	175 277	1 200	11 200	11 100	10 000	10 000
Põhivara soetus (-)	-1 121 428	-3 903 825	-3 988 500	-985 000	-100 000	0
<i>sh omavahendite arvelt</i>	1 036 493	3 146 175	2 996 500	985 000	100 000	0

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	84 936	757 650	992 000	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	0					
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0					
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-80 012	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)						
Antavad laenud (-)						
Finantstulud (+)	100	0	100	100	100	100
Finantskulud (-)	-10 006	-25 940	-23 000	-28 500	-29 600	-28 600
Eelarve tulem	156 134	-2 300 439	-2 031 058	120 026	1 168 903	1 413 145
Finantseerimistegevus	-175 569	1 633 132	2 065 000	-35 000	-535 000	-535 000
Kohustuste võtmine (+)	0	2 000 000	2 400 000	500 000		
Kohustuste tasumine (-)	-175 569	-366 868	-335 000	-535 000	-535 000	-535 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-19 435	-667 307	33 942	85 026	633 903	878 145
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpus	673 580	6 273	40 215	125 241	759 144	1 637 289
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	882 554	2 515 686	4 580 686	4 545 686	4 010 686	3 475 686
sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses						
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäär						
Netovõlakoormus (eurodes)	208 974	2 509 413	4 540 471	4 420 444	3 251 542	1 838 397
Netovõlakoormus (%)	3,5	39,4	67,2	61,5	42,5	22,6
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	3 572 306	3 822 275	4 055 520	4 314 847	4 595 320	4 871 135
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 363 332	1 312 862	-484 951	-105 597	1 343 778	3 032 738
Põhitegevuse tulude muutus %	12	7	6	6	7	6
Põhitegevuse kulude muutus %	7	13	5	5	5	5
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,23	1,16	1,17	1,18	1,20	1,21

Investeeringuprojektid		2016 tegelik	2017 eeldatav täitmine	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve	lisainfo 2018-2019 investeeringute kohta
VALD ÜLD	projekt 1: Valla teede ehitus/kapitaalremont	57 170	158 000	0	0	0	0	
	sh toetuse arvelt				0	0	0	
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	57 170	158 000		0	0	0	vahendid eraldatakse põhitegevuse eelarvest
	projekt 2: Valla tänavavalgustus	0	100 000	900 000	0	0	0	
	sh toetuse arvelt			800 000	0	0	0	planeeritud KIK tänavavalgustuse projekti II vooru esitada uus taotlus, lisandub omaosalusse 2017 jääk (taotlust ei rahuldatud)
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		100 000	100 000	0	0	0	
	projekt 3: Vallasõiduki Peugeot Partner liisingu jääkväärtusega väljaost	2 764	0	0	0	0	0	
	sh toetuse arvelt				0	0	0	
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	2 764			0	0	0	
	<i>sh omaosaluse sees kohustuse võtmine</i>							
	projekt 4: Raasiku Tervisekeskuse katuse remont		39 804	0	0	0	0	
	sh toetuse arvelt							
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		39 804					
	projekt 5: Vallamaja panduse soojustamine (2015), vihmaveerennid (2016)	20 081	0	0	0	0	0	
	sh toetuse arvelt				0	0	0	
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 081			0	0	0	
projekt 6: Aruküla terviseraja edasiarendamine	4 453	5 000	0	0	0	0		
sh toetuse arvelt				0	0	0		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	4 453	5 000		0	0	0		
LASTEAIAD	projekt 7: Aruküla Lasteaia rühmaruumide ja saali remont; tuletõkkeuks; mänguväljaku ehitus	31 834	53 734	0	0	0	0	
	sh toetuse arvelt							
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	31 834	53 734					
	projekt 8: Raasiku Lasteaia varikatus ja õuemaja	6 416	2 200	0	0	0	0	
	sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	6 416	2 200					

KOOLID

projekt 9: Pikavere Mõisakooli katuseremont ja piksekaitse	68 601	0	0	0	0	0	
sh toetuse arvelt	9 000						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	59 601						
projekt 10: Aruküla Põhikooli laiendamine (2017-2018) ja staadion (2018-2019)	5 769	210 000	1 100 000	800 000	100 000	0	Aruküla PK juurdeehitus 0,81 mln eur; Aruküla staadion 1,34 mln, <u>kokku investeeeringuvajadus 2,15 mln</u> . Esimeses etapis 2018a rajatakse koolile juurdeehitus ja alustatakse staadioniga (EA 1,1 mln + 2017 jääk 0,15 mln). Staadioni etapiviisiline rajamine 2018 - 2020 (2019 EA planeeritud 0,65 mln ja 2020 EA 0,4 mln).
sh toetuse arvelt							
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	5 769	210 000	1 100 000	800 000	100 000		
<i>sh omaosaluse sees laen</i>			1 000 000	500 000			
projekt 11: Raasiku Põhikooli rek (2016-2017) ja Spordihoone (2017 - 2018)	691 151	2 247 000	1 575 000	0	0	0	Raasiku PK spordihoone maksumus 2 369 410 eur sh reserv 10% mida ea strateegiasse ei planeeri. Planeeritud 2018 EA-sse 1,575 mln, millele lisandub 2017 jääk ca 0,4 mln, kokku 1,975 mln eur (so hanketulemus ilma reservita)
sh toetuse arvelt							
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	691 151	2 247 000	1 575 000				
<i>sh omaosaluse sees laen</i>	0	2 000 000	1 400 000				
projekt 12: Huvikooli Pääsulind remonttööd ja piksekaitse (2016); jalgrattahoidja (2017), katusevahetus (2018)	18 224	10 589	80 000	0	0	0	
sh toetuse arvelt							
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	18 224	10 589	80 000				mõisahoonde katusevahetus
projekt 13: Raasiku Rahvamaja remont	15 428	102 000	0	0	0	0	
sh toetuse arvelt		7 000		0	0	0	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	15 428	95 000		0	0	0	
projekt 14: Aruküla Rahvamaja remont	0	15 000	0	0	0	0	
sh toetuse arvelt		0		0	0	0	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		15 000		0	0	0	
projekt 15: Aruküla Raamatukogu remont	20 541	17 059	0	0	0	0	
sh toetuse arvelt				0	0	0	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 541	17 059		0	0	0	

TARISTUD	projekt 16: Aruküla ja Raasiku alevike raudteepaatuste parklate ja Aruküla kergliiklustee ühendamine raudteeparklaga (KIK)	124 755	335 939	0	0	0	0	
	<i>sh toetuse arvelt</i>	75 936	274 650		0	0	0	
	<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	48 820	61 289		0	0	0	
	projekt 17: Kulli veepumpla soetamine (2017); Aruküla ÜVK (2018-2019)	0	40 000	115 000	185 000	0	0	
	<i>sh toetuse arvelt</i>							Aruküla aleviku ÜVK rajamine KIK toetuse abil, hinnanguline omafinantseering 300 000 planeeritud aastatele 2018-2019
	<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		40 000	115 000	185 000			
	projekt 18: Raasiku aleviku Turu tn liigvee ärajuhtimine	24 304	0	0	0	0	0	
	<i>sh toetuse arvelt</i>							
	<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	24 304						
	projekt 19: Raasiku aleviku kergliiklustee (PKT)	29 938	567 500	218 500	0	0	0	Raasiku aleviku kergliiklustee planeeritud EAS toetuse abil. Projekti kogumaksumus esialgse kalkulatsiooni alusel 786 000, milles toetuse osa 668 000. Vahendid planeeritud 2017 - 2018, kui alustatakse 2018 siis 2017 vahendid tõstetakse 2018 aastasse juurde.
	<i>sh toetuse arvelt</i>	0	476 000	192 000	0	0	0	
	<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	29 938	91 500	26 500	0	0	0	
	Eelpool nimetamata muud projektid kokku	0	0	0	0	0	0	0
	<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	0	0	0	
KÕIK KOKKU	1 121 428	3 903 825	3 988 500	985 000	100 000	0		
<i>sh toetuse arvelt</i>	84 936	757 650	992 000	0	0	0		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 036 493	3 146 175	2 996 500	985 000	100 000	0		
<i>sh omaosaluse sees kohustuse võtmine (laenud liisingud)</i>	0	2 000 000	2 400 000	500 000	0	0		

Tabel 2 Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkonniti

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkonniti (COFOG)* (kõik "+" märgiga) RAASIKU VALD	2016 täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	690 155	673 399	673 399	673 399	673 399	673 399
Põhitegevuse kulud	667 310	673 399	673 399	673 399	673 399	673 399
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	667 310	673 399	673 399	673 399	673 399	673 399
Investeerimistegevuse kulud	22 845	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	22 845					
03 Avalik kord ja julgeolek	9 500	10 495	10 495	10 495	10 495	10 495
Põhitegevuse kulud	9 500	10 495	10 495	10 495	10 495	10 495
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	9 500	10 495	10 495	10 495	10 495	10 495
04 Majandus	432 004	1 335 992	1 562 582	603 980	513 373	612 486
Põhitegevuse kulud	195 838	234 749	329 082	418 980	513 373	612 486
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	195 838	234 749	329 082	418 980	513 373	612 486
Investeerimistegevuse kulud	236 166	1 101 243	1 233 500	185 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt	75 936	750 650	992 000			
sh muude vahendite arvelt	160 230	350 593	241 500	185 000		
05 Keskkonnakaitse	88 445	70 338	70 338	70 338	70 338	70 338
Põhitegevuse kulud	88 445	70 338	70 338	70 338	70 338	70 338
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	88 445	70 338	70 338	70 338	70 338	70 338
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	124 022	288 018	148 018	148 018	148 018	148 018
Põhitegevuse kulud	124 022	148 018	148 018	148 018	148 018	148 018
sh saadud toetuste arvelt						

sh muude vahendite arvelt	124 022	148 018	148 018	148 018	148 018	148 018
Investeeringustegevuse kulud	0	140 000	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt		140 000				
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	624 458	543 143	404 084	404 084	404 084	404 084
Põhitegevuse kulud	584 036	404 084	404 084	404 084	404 084	404 084
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	584 036	404 084	404 084	404 084	404 084	404 084
Investeeringustegevuse kulud	40 422	139 059	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt		7000				
sh muude vahendite arvelt	40 422	132 059				
09 Haridus	3 815 558	6 278 376	6 697 596	4 939 725	4 446 712	4 564 047
Põhitegevuse kulud	2 993 563	3 754 853	3 942 596	4 139 725	4 346 712	4 564 047
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	2 993 563	3 754 853	3 942 596	4 139 725	4 346 712	4 564 047
Investeeringustegevuse kulud	821 995	2 523 523	2 755 000	800 000	100 000	0
sh saadud toetuste arvelt	9 000					
sh muude vahendite arvelt	812 995	2 523 523	2 755 000	800 000	100 000	
10 Sotsiaalne kaitse	183 862	204 046	204 046	204 046	204 046	204 046
Põhitegevuse kulud	183 862	204 046	204 046	204 046	204 046	204 046
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	183 862	204 046	204 046	204 046	204 046	204 046
KOKKU	5 968 004	9 403 807	9 770 558	7 054 085	6 470 465	6 686 913
Põhitegevuse kulud	4 846 576	5 499 982	5 782 058	6 069 085	6 370 465	6 686 913
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	4 846 576	5 499 982	5 782 058	6 069 085	6 370 465	6 686 913
Investeeringustegevuse kulud	1 121 428	3 903 825	3 988 500	985 000	100 000	0
sh saadud toetuste arvelt	84 936	757 650	992 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	1 036 492	3 146 175	2 996 500	985 000	100 000	0

Lisa 2 SWOT-analüüsid, sh väljavõte arengukava küsimustikust

1. Haridus

Raasiku valla hariduse seisundi hindamist SWOT-analüüsi näol täiendati peale prioriteetide selgestegemist hariduse töögrupi poolt 2012. aasta augustis.

Tugevad küljed

Võimalused

Vald on kaetud koolivõrguga (kool + lasteaed)	Kodulähedase hariduse saamine ja eelised, alternatiivid
Lasteaedades on hea kooliks ettevalmistus	Tugeva alushariduse saamine
Kvalifitseeritud püsiva kaadri olemasolu	Kvaliteetse hariduse andmine
Vald on tunnustanud pedagoogide tööd	Jätkuvalt püsiva kaadri olemasolu
Mitmekesise haridusvaliku olemasolu	Isiksuse omadustele vastava haridusvaliku võimalus
Mitmekülgse huvihariduse kättesaadavus	Isiksuse mitmekülgne areng kohapeal
Vald on investeerinud haridusse	Haridusasutuste materiaalse baasi parandamine
Püsiva kaadri olemasolu	
Laste olemasolu alevikes	Pedagoogidel on tööd, hariduselu on jätkusuutlik
Soodsa maksumusega koha peal valmistatud toit haridusasutustes	Lasteavanemate ja laste rahulolu ja laste tervis
Õpilastranspordi olemasolu	Lastevanematel on valla piires võimalik kooli valida
Tingimused koolispordiga tegelemiseks	Laste tugev tervis
Mänguväljakute olemasolu alevikes	Laste vaba aja sisustamise tingimused, laste füüsiline areng
Tegutsevad lasteorganisatsioonid	Isiksuse mitmekülgne areng
IT areng koolides	Isiksuse mitmekülgne areng
Linnaläheduse eelised (kaadri saamisel, üritustel käimisel)	Maailm on enam avatud
Kaadri koolitamine	Kõrgem õpetamise kvaliteet
	Efektiivsuse tõstmine läbi koolivõrgu ajakohastamise

Nõrkused

Ohud

Ruumikitsikus haridusasutustes	Õpetajate töökorraldus on keerulisem, õpetuse tase langeb, lapsed pannakse mujale kooli
Lasteaiakohtade puudus	Osa lapsi jääb ilma alushariduseta
Pole piisavalt haridusinvesteeringuid	Lapsed pannakse mujale kooli
Hallatavate asutuste majanduskulude ebapiisav kasv	Haldusvõimekuse vähenemine
Raasiku põhikooli ruumikitsikus	Õpilased siirduvad mujale õppima
Aruküla Huvialakeskuse ruumikitsikus	Õpilased ei saa head huviharidust
Eripetsialistide vähesus	Erivajadusega lapsed ei saa tuge
Sportitegevuse kitsas kandepind	Väärkäitumise kasv noorukite hulgas
Suured hariduskulud	

Kõitva huvitegevuse võimaluste vähesus	Väärkäitumise kasv noorukite seas
Pikavere kooli jätkusuutmatuse kehtiva riikliku rahastamise mudeli tingimustes (lapse kriitilisest piirist vähem, rahastamis põhimõtetest lähtuv sund liitklasside loomiseks, laste vähesus piirkonnas)	Kvaliteedi langus, laste ära viimine

Märkus. Hariduse nõrkade külgede loetelus tekkis vaidlus järgmiste punktide üle:

- 1) Hariduslike erivajadustega tehtava töö koordineerimatus.
- 2) Oma vallast pole võimalik saada kvalifitseeritud kaadrit.
- 3) Liikluskasvatuse vähesus.

Osa SWOT-analüüsi tegijaid arvas, et need on probleemiks, osa mitte.

2. Kultuur

Tugevused

Võimalused

Väljakujunenud traditsioonid	Järjepidevus, masside kaasamine, integreerumine
Vallavalitsuse toetus kultuuriasutustele	Järjepidevus kultuuriasutuste töös, võimaluste paljusus
Vallas on olemas teatrisaal	Masside meelitamise võimalus, tarbijale on üritustel käimine soodsam
Kvalifitseeritud kultuurikaader	Professionaalsus, inimeste usaldus ja huvi, suurem osalus
Hea koostöö haridus- ja kultuuriasutuste vahel	Ülevallaline võrgustik, mitmekesisus, valikuvõimalus
Kultuurikeskuste paljusus	Valikuvõimalus, masside kaasamine
Kiriku olemasolu	Kristliku kultuuri ja eetika väärtustamine, kogukonna liitmine
Kasvav kultuuritarbijaskond	Kindlus, edutunne, usaldus, tuntuks kasv
Kodanikualgatuse ja III sektori olemasolu	Kultuurikorralduse laiahaardelisus, vaba aja sisustamise mitmekülgsus
Head ideed leiavad rakendust	Võimaluste paljusus, koostöövõimalus, innustus, rahulolu, eneseteostus
Piisavalt isetegevusringe ja aktiivne osavõtt nendest Arukülas	Vaba aja sisustamine, tervis, sotsiaalne integreerumine
Tallinna lähedus	Mitmekesisus, valikute võimalus, professionaalsus, tarbijale soodsam
Valla kultuuritöö tuntuks maakonnas ja vabariigis	Masside meelitamise võimalus, eduelamus, toetuste saamise võimaluste avardamine
Koostöö teiste valdadega	Ühised kultuuriprojektid, kultuurivahetus, väljund, võrdlus
Külalissetenduste arvukus	Tuntus, tarbijaskonna kasv, valikute võimalus, rahulolu
Kultuuriasutuste tegevuse mitmekülgsus	Tuntus, tarbijaskonna kasv, valikute võimalus, rahulolu, elanikkonna kasv, huvi piirkonna

	vastu
Valla veebilehel ja teistes sõnumi- kandjates sisalduva info regulaarsus	Kultuuriürituste kohta õigeaegse informatsiooni saamise ning osalemise võimalus
Kultuuriürituste ja asutuste paljusus.	Kultuuritarbijal on olemas oma maitsele vastav valikuvõimalus.

Nõrkused

Ohud

Tehniliste ja olmetingimuste puudulikkus rahvamajades	Kannatab kultuuriürituste kvaliteet.
Noorte vähene huvi kultuuritarbimise vastu	Noortel tekib ürituste suhtes juba eelnevalt negatiivne eelarvamus
Kvalifitseeritud ringijuhitud puudumine	Ringide tegevuse madal tase
Transpordiprobleem pärsib kultuuri kättesaadavust	Kõik soovijad ei pääse kultuurile ligi, võõrandumine vallast
Välissuhtlus on puudulik	Mahajäämus muust maailmast, keelebarjääri suurenemine, mandumine
Ringijuhitud madal tasu	Ringijuhitud vähene arengu- ja valikuvõimalus

3. Raamatukogud

Tugevused

Võimalused

Raamatukogud on materiaalselt kindlustatud	Kirjandus on kättesaadav, infovajaduse rahuldamine
Kvalifitseeritud ja kogemustega kaader	Lugejate kaasaegne ja professionaalne teenindus
Raamatukogude poolt pakutavad teenused on mitmekülgsed	Lugejate kaasaegne ja nende huvidele vastav teenindus
Kindel lugejaskond	Fondide vastav kujundamine
Hea koostöö raamatukogude vahel	Info liikumine võimaldab parema teeninduse
Hästi komplekteeritud kogud	Erinevate huvide rahuldamise võimalus
Hea koostöö vallavalitsuse ja volikoguga	Probleemidele lahenduse leidmise ja arengu võimalus
Kogude täiendamise vahendid nii vallalt kui riigilt	Kogude mitmekülgsus ja pidev areng
Hea info liikumine	Parem teenindus
Rahvaraamatukogudel on hea elektrooniline keskkond	Informatsiooni on võimalik kiiresti kätte saada

Nõrkused

Ohud

Lugemishuvi vähenemine	Lugejaskonna vähenemine
Suhteliselt madal palk	Töötajate motivatsiooni vähenemine;
Uuema kohustusliku kirjanduse hulgas raamatute vähene eksemplaarsus	Lugemishuvi langus
Huvipuudus raamatukogude poolt korraldatavate täiskasvanute ürituste osas	Lugejate võõrdumus raamatukogudest
Ruumipuudus Raasiku PK ja Pikavere PK raamatukogus	Fonde pole võimalik täiendada - lugeja võõrdub raamatukogust
Kooli- ja külaraamatukogud pole elektrooniliselt ühendatud	Raamatukogudevaheline infovahetus on pärsitud

Inventari puudulikkus Raasiku PK raamatukogus	Lugejahuvi vähenemine
Koolitusvahendite ebapiisavus	Raamatukoguhoidjate professionaalsuse vähenemine

4. Sport

Tugevused

Võimalused

Spordifanaatikute olemasolu	Spordi jätkusuutlikkus, valikuvõimalus
Spordibaaside olemasolu	Aastaringne sporditegevus, taseme tõus, normaalsetes oludes tegelemine, spordi massilisus, spordi propageerimine, hügieeniharjumused
Spordiklubide olemasolu	Raha taotlemise võimalus, projektides osalemine, ühtekuuluvustunne, traditsioonid
Traditsioonidega spordialade olemasolu	Järjepidevus, ühtekuuluvustunne, tuntus
Suhteliselt heade tingimuste olemasolu	Spordiga tegelemine, aastaringne sporditegevus, taseme tõus, normaalsetes oludes tegelemine, sordi massilisus, spordi propageerimine, hügieeniharjumused
Tugev koolisport	Järelkasv, tuntus, hoiakud, tervis
Üksikute tippportlaste väljakasvamine vallast	Eeskuju, reklaam vallale, traditsioonide teke
Võimaluste rohkus seoses Tallinnaga	Mitmekülgsete võimaluste pakkumine
Eraalgatuse olemasolu spordis	Ressursside juurdesaamine, laiem kandepind, suuremad võimalused
Eestvedajate olemasolu	Spordi jätkusuutlikkus, valikuvõimalus
Vallapoolne väga hea suhtumine sporti	Head ideed leiavad rakendust

Nõrkused

Ohud

Sport on alafinantseeritud	Huviliste vähenemine, tervise halvenemine
Koolistaadionite ebarahuldav olukord	Vigastused, entusiasmi langus, treeninguvõimaluste vähesus
Lapsevanemate vähene huvi	Noorte spordialane passiivsus
Materiaal- tehnilise baasi vähesus	Konkurentsivõime langus, huvi ja maine langus
Ujumiskohtade puudumine	Õppimis- ja elukoha vahetus
Masside vähene huvi	Spordiüritustel osalejate vähesus
Raasikul on võimla väike ja see puudub Pikaveres	Huvi vähenemine ja harrastuse kadumine
Spordifanaatikute vähesus	Traditsioonide ja harrastuse kadumine
Peningi spordihoone on valmis ehitamata	Sportimisharrastuse vähenemine Peningil

5. Elamu ja kommunaalmajandus

Tugevused

Võimalused

Taristu olemasolu (side, elekter)	Elamuehituse ja tööstuse arendamise võimalus
Esmatähtsate munitsipaalpindade olemasolu	Noorte spetsialistide hoidmise ja teenuse pakkumise võimalus
Esmatähtsate munitsipaalpindade paiknemine valla eri paigus	Võimalus pakkuda erinevates piirkondades avariipinda

Nõrkused

Ohud

Vallal ametipindade vähesus, ebaefektiivne majandamine	Ei suudeta alati tagada spetsialistidele elamispinda
Korterid on amortiseerunud, hoolduskulud suured	Kasvav hoolduskulu amortiseerunud pindadele
Valla eri paigus olevad elamispiinad	Transpordikulud suured

Põhiline muutus (2008. ja 2011. a hinnangute vahel) seisnes selles, et vald ei ehita ega osta endale elamispinda juurde, vaid edaspidi rendib seda vastavalt vajadusele.

6. Veevarustus ja kanalisatsioon

Tugevused

Võimalused

Puuduvad suured keskkonda reostavad ettevõtted	Põhjavee kaitstus
Tugev veekvaliteedi kontroll	Kiire reageerimisvõimalus
Mahetalude olemasolu	Vähe reostust
Uute veetrasside olemasolu Arukülas	Uusi trasse pole vaja niipea remontida
Alevikes ja suuremates külakeskustes pakub veeteenust vallaettevõtte, on tarbimisele vastav hulk ja tehnoloogiliselt heas olukorras puurkaeve; veekvaliteet vastab nõuetele ja on pideva kontrolli alla	Piisava vee koguse olemasolu
Vanad, kasutusest väljas olevad puurkaevud on suletud	Reostusohu väiksem
Alevikes uued ja renoveritud heitvee puhastusseadmed, suuremates külakeskustes vanad, kuid puhastuskvaliteeti tagavad puhastid	

Nõrkused

Ohud

Trassid on amortiseerunud	Pidev remondivajadus
Palju karstiaalsid- põhjavesi pole kaitstud	Oht põhjavee reostusele
Tuletõrje veevõtu kohtade puudumine külates	Tuleoht; tulekahju korral kulud suuremad
Inimeste vähene teadlikkus ja looduse arvelt koonerdamine	Oht tervisele, keskkonnareostus
Puudub ammendav ülevaade erakaevudest	Reostuse oht
Puudub ammendav ülevaade lokaalsetest reovee kogumiskaevudest ja nende tehnilisest seisukorrast	Reostuse oht

Vetrassiga liitunud on olemasolevad puurkaevud likvideerimata	
Tööstusettevõtetest lähtuv reostus	Puudub ülevaade vee reostamisest tööstuse poolt ja väljapumbatavast veest
Ebatihedad reovee kogumiskaevud	Keskkonnareostuse oht
Vähe vee-ettevõtjaid	Konkurentsi puudumine- puudub kontroll hindade üle
Olmekemia suurem kasutamine	Reostuse suurenemine
Aruküla mõisakompleksi kanalisatsioon täielikult amortiseerunud	Ümbruskonna reostus
Erastamise käigus avalikud puurkaevud jäänud eramaale, segadused rajatiste omandiküsimustes	Veevarustuse katkemise oht

Põhjavesi on terve valla territooriumil nõrgalt kaitstud, karstialadel kaitsmata. Keelatud on kanalisatsioonisüsteemide (septik + imbväljak) kasutamine tiheasustusaladel ja kaitsmata põhjaveega aladel, samas on avalik saladus, et ebakvaliteetselt ehitatud lokaalsed reoveemahutid on ebatihedad ning tänu sellele töötavad imbkaevudena, millest reovee vedelam fraktsioon jõuab keskkonda. Probleem vajab lahendust esmalt vastavate õigusaktide ajakohastamise läbi. Külades ei ole tuletõrje veevõtukohtasid, mis võib tulekahju kustutamisel probleemiks osutada. Valla joogivesi vastab joogivee standardile kõikides piirkondades, kus pakub teenust OÜ Raven. Alevike puurkaevud ja pumplad on renoveeritud ja varustatud puhastussüsteemidega. Puudub ülevaade erakaevudest. Vetrassiga liitunud on olemasolevad puurkaevud likvideerimata. Alevikes olevad heitvee puhastusseadmed on renoveeritud ja vastavad nõuetele.

Põhiline, mis rühmatöodes kõlama jäi, on teha selgeks, mis on selles teemas valla seaduslikud kohustused ja mis on need kohustused, mida vald tahab vabatahtlikult võtta. Igal juhul tuleb mõlemaid kirjeldada. Elurajoonides peab tegelema liigvee ära juhtimisega.

7. Energiavarustus ja soojamajandus

Tugevused

Võimalused

Taristu olemasolu (elektriliinid, soojatrassid)	Tööstuse ja elamute rajamise võimalus
Tänavavalgustuse olemasolu külades ja asulates	Turvalisem elukeskkond
Elektri ringtoite olemasolu	Lühemad elektrienergia katkestused

Nõrkused

Ohud

Amortiseerunud küttesüsteemid	Sooja hinna tõus
Kaugkütte kõrge hind	Inimesed hakkavad otsima alternatiivkütte võimalusi
Elektrienergia suur kulu tänava- valgustusel	Surve valla eelarvele
Elektripaigaldiste nõrk käidukorraldus	Suurem ekspluatatsioonikulu
Tänavavalgustuse amortiseerumine alevikes	Suured ekspluatatsioonikulud

Probleemideks on amortiseerunud küttesüsteemid, trassid, kaugkütte kõrge hind, elektrienergia suur kulu tänavavalgustusel, vananenud liinid ja valgustid, elektriliinidesse kasvava haljastuse vähene hooldus elanike poolt ja elektripaigaldiste nõrk käidukorraldus.

Põhiline, mis rühmatööde käigus kõlama jäi, on see, et energia säästmine tuleb viia konkreetseks tegevuseks valla energiamajanduses, selleks võiks alustada valla omandis olevate hoonete energiaaudititega.

8. Turvalisus

Tugevused

Võimalused

Entusiastide olemasolu	Kiire esmase abi võimalus
Kiire kohalolek ja reageerimise võimalus	Vabatahtlike korrakaitse ja päästemeeskondade tegutsemine
Hea kontakt kohaliku elanikkonnaga	Usaldus
Vallapoolne huvi turvalisuse probleemide vastu	On võimalik tegutseda
Väär- ja kuritegude vähene arv	

Nõrkused

Ohud

Entusiastide vähesus, elanikkonna huvi puudus	Turvalisuse kaitse pole valla tasandil 24 tundi ööpäevas ja 7 päeva nädalas kaetud. Ei olda valmis kriisiolukorraks
Valla rahaline toetus on ebapiisav	Praegused tegijad lõpetavad oma tegevuse
Politsei kaader on liikuv. Töökorraldus pole vallakeskne	Uus politseikaader ei tunne kohapealseid olusid. Abi jõuab hilinemisega kohale ja pole pädev
Pole piisavalt turvafirma kliente = teenus on kallid	Kuritegevuse kasv. Pole tagatud vara turvalisus
Elanikkonnal pole soovi oma vara kaitsta	Varguste oht, vara hävib
Noored vandaalitsevad	Ühisvara hävitamine, osa noori kriminaliseerub
Riigi päästekomandod on vallast kaugel	Suurõnnetustes ei õnnestu vara päästa
Külades pole kustutusvett ja vahendeid	Suurõnnetustes ei õnnestu vara päästa
Päästetehnika on kallid	Kohapealsed struktuurid lõpetavad tegevuse
Talvel on teed libedad ja väljasõidud ohtlikud	Õnnetuspaigale jõudmine võtab kaua aega, kahju suureneb
Raudteejaamas peatuvad ohtlikke aineid vedavad koosseisud	On katastroofioht
Rongikoosseisud sulgevad ülekäigud	Oht inimeste tervisele ja elule
Puudub elamute tuletõrjealane kontroll	Tuleoht
Puudub koostöö sõprusvaldadega	Vald ei kasuta ära teiste sõprusvaldade sellealaseid kogemusi ja võimalusi varustuse uuendamisel
Tänavad ja majad pole nõuetekohaselt tähistatud	Abi viibib

Turvalisuse nõrgad küljed on ühtlasi ka lahendamist vajavateks probleemideks.

Põhiline, mis rühmatööde läbiviimise käigus (2012 augustis) kõlama jäi: koostöö ja infovahetus politsei ja päästeteenistusega selleks, et uurida võimalusi vabatahtlike töö toetamiseks. Propageerida vabatahtlike tööd läbi infovahetuse nende organisatsioonide tegutsemiseks Raasiku vallas.

9. Teede ja tänavate võrk

Tugevused

Võimalused

Teederegistri olemasolu	Täpne ülevaade olemasolevatest teedest, võimalik remonti planeerida
Hea talvine teehooldus	Avariide vähenemine
Mustkatttega teede olemasolu	Hoolduskulude vähenemine
Erinevad võimalused pääseda Tallinna	Liikluskoormuse suunamise võimalus
Teede remondi ja hooldefirmade olemasolu	Parim hinna ja kvaliteedi suhe

Nõrkused

Ohud

Teede seisundi hinnangu puudumine	Teede remont kaootiline
Teede hooldamisel süsteemsuse ja teadmiste puudus	Teede remont kulukam
Hoolduseks vähe raha	Teede üldise olukorra halvenemine
Teedeehituse järelevalve puudulikkus	Teed vajavad kiiremini remonti. Ebakvaliteetne töö ja alusetult suured arved
Raudtee ülesõidud ohtlikud	Raudtee ülesõidu sulgemise korral ümbersõidud kaugel
Riigiteede hooldamine arusaamatu	Infoleviku piiratus
Kõnniteede puudumine	Oht liiklejatele
Algselt halvasti ehitatud teed	Teed vajavad kiiremini remonti
	Üldine halb teede seisukord
Alevikes elanike omafinantseering puudub	Elanike omaalgatuse pärssimine
Tolmavad teed	Oht tervisele
Tänavavalgustuse tehniline mitte vastavus ajanõuetele, ebapiisavus	Turvarisk
Kitsad teed alevikes, suurveokite hoidmine kodudes	Teede lõhkumine, turvarisk

Põhiline, mis rühmatööde käigus (2012 augustis) kõlama jäi, oli kergliikluse ja kõnniteede rajamise vajadus vallas.

Küsimustiku vastuste andmetel tunnevad inimesed enim puudust kergliiklusteedest, mis võiks olla ühenduses Rae valla kergliiklusteega. Taristu osas leidsid vastajad, et parandamist vajavad teed ning tänavad, vesi ja kanalisatsioon ning tänavavalgustus. Raasiku valla joogivee olukorraga ei olnud suur osa vastajatest rahul. Toodi välja, et vesi on väga suure roostesisaldusega ning haiseb, seda just ühisveevärgist saadava joogivee osas. Üle 50% vastanutest ütles, et nad liituksid ühiskanalisatsiooniga, kui see ükskord valmib. Leiti, et vald peaks pigem suunama oma vahendeid koolide, lasteaedade, tänavate jm. ehitamisele kui elanike sotsiaalsele kindlustamisele.

10. Maakasutus ja planeeringud

<i>Tugevused</i>	<i>Võimalused</i>
Kehtestatud üldplaneering ja ehitusmäärus	Kaitstud rohealad, määratletud ehitusalad
Arendajate huvi	Kasutuseta maa kasutuselevõtmine
Tallinna lähedus	Rahvaarvu kasv kruntide moodustamisel
Määratletud tiheasustusalad	Ei teki üksikuid hoonestusi lagedatele põldudele
Omandireform on peaaegu lõpuni viidud	Maa on saanud omaniku, omanik on saanud kohustused ja maamaksu
Maaomanike huvi koostöök arendajatega	Kasutuseta maa kasutuselevõtmine
Määratletud tootmisalad	Hoiab tootmise elamisest eraldi

<i>Nõrkused</i>	<i>Ohud</i>
Järelevalve maakasutuse ja ehitamise osas puudub	Ebaseaduslike ehitiste ja rajatiste tekkimine (septikud)
Maakasutuse huvipuudus omanike poolt	Sööti jäänud maa on otsene tuleoht. Vösastumine
Enne 2014 väljastatud Vallavalitsuse korralduste vastuolu ÜP-ga ja seadustega	Kohtuvaidlused ja kulud eelarvesse
Jätkuvalt riigi omandis olev reformimata maa	Kannatab heakord (tuleoht, reostuse oht, keskkonnaohud, "isetekkiivad" prügilad)
Vähe vahendeid investeringuteks taristu arendamiseks	Sööti jäänud maa on otsene tuleoht. Vösastumine
Inimeste vähene teadlikkus oma maa kasutusvõimaluste ja piirangute kohta	Inimesel puudub omanditunne
Haritava maa vähene kasutamine	Arendaja huvipuudus
Tallinna lähedus	Reostus, ostu-müügi surve
Omanikel vähe ressursse olemasoleva maa korrastamiseks	Sööti jäänud maa on otsene tuleoht. Vösastumine
Kaugus Tallinnast	Piiratud arendustegevus
Üldplaneeringu vananemine	Palju üldplaneeringu muudatus-ettepanekuid sisaldavaid detail-planeeringuid
Teadmatus Rail Baltica trassikoridori osas	
Arendajate soovimatus koostöök vallavalitsusega. Soov mitte panustada taristutesse (tehniline, sotsiaalne), mis vajalikud arendusala teenindamiseks, kuid mis jääb väljapoole planeeringu ala	Planeeringute realiseerumise venimine, kohtuvaidlused

11. Keskkonnakaitse ja jäätmemajandus

Tugevused

Võimalused

Tsentraliseeritud prügi äravedu	Vähene inimeste reostussurve loodusele
Puuduvad suured reostajad	Vähene reostussurve loodusele
Raasiku valla ehitusmäärus ja üldplaneering	Konkreetsed ülevaate ning tegevusplaani olemasolu
Kirik, dendropark, mälestusmärgid, arheoloogilised mälestised	Info kaunitest paikadest
Puuduvad suured jäätmete tekitajad	Vähene reostussurve
Ülevaate valla loodusobjektidest annavad Keskkonnaregister, Maa-ameti geoportaal	Võimalus infot saada
Palju rohelist, Paraspõllu looduskaitseala, Natura 2000 ala – Kiviloo hoiuala	Kaunid, hooldatud paigad ja algmaterjali olemasolu
Puudub prügilad	Reostuse vähesus
Maadel ja rajatistel omanikud	Võimalus vastutusele võtta, peremehetunne
Aruküla männik	Kaunis loodus
Mitmed veekogud	Kaunis loodus
Ohtlike jäätmete kogumispunktid ja patareide konteinerid Arukülas, Raasikul, Kiviloos külas	Reostuse vähenemine
Pakendikonteinerid alevikes ja külates	Reostuse vähenemine
Koolides korraldatakse keskkonnateadlikkuse projekti Ökokratt	Teadlikkuse kasv
Puuduvad suured röövraied	
Kevadiste koristuskampaaniate käigus kogutakse haljastusjäätmeid ja lehtklaasi	Reostuse vähenemine

Nõrkused

Ohud

Kodanike vähene teadlikkus, suhtumine, huvipuudus, keskkonna arvelt koonerdamine	Looduse reostamine hoolimatusest; teadlik tegevus
Tihenenud autoliiklus	Reostunud elukeskkond; liikluse halb mõju keskkonnale
Vallas palju riigimaid – halb omanik; investorite-maaomanike vähene huvi	Hooldamata maad
Halvasti hooldatud ja mahajäetud objektid	Looduse reostamine
Suhtumine “ kõik müügiks”	Maade muutumine äriobjektideks – soov müüa elamumaaks
Loodushoid pole külaliikumise osa	Kaob külade enesekontroll
Ettevõtete illegaalne tegevus	Looduse väärkasutus
Omavolilised prügilad	Suuremad kulutused jäätmekäitlusele
Valda läbib raudtee	Suurõnnetuste oht – plahvatused raudteel
Vähe ujumiskohti valla territooriumil	Vaba aja veetmise võimalused piiratud, väheneb valla atraktiivsus

Probleemid: kodanike (sh uute maaomanike) vähene teadlikkus, suhtumine, huvipuudus, keskkonna arvelt koonerdamine; tihenenud autoliiklus; vallas palju riigimaid – halb omanik; investorite-maaomanike vähene huvi; halvasti hooldatud ja mahajäetud objektid; omavolilised prügilad; valda läbib raudtee; puudub ujumiskoht.